

ДОКЛАД
ЗА
ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА
НА ПРОЕКТ НА
ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
РИСКА ОТ НАВОДНЕНИЯ
В ИЗТОЧНОБЕЛОМОРСКИ
РАЙОН ЗА БАСЕЙНОВО
УПРАВЛЕНИЕ
2016-2021 г.

НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ

Ноември 2016 г.

Идентификация на обществената поръчка

Предмет на договора: *”Изготвяне на екологична оценка и оценка на съвместимост на проект на План за управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район за басейново управление“*

Номер на договора: 10/25.07.2016 г.

Възложител: Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“

с адрес: гр. Пловдив, ул. "Янко Сакъзов" №35,

представявана от:

инж. Георги Колев Семерджиев - Директор

тел. 032/604 720; факс 032/604 721

ел. поща: bd_plovdiv@abv.bg

Лице за контакт: Мария Бабукчиева, Директор на Дирекция „Планове и разрешителни“

тел.: 032/604 750, 0887 939 547, факс 032/604 721;

ел. поща: mbabukchieva@abv.bg

Изпълнител: Обединение „ЕКООЦЕНКИ ПУРН 2015“

с адрес: гр. София, ул. Михаил Тенев 12, Бизнесцентър ЕВРОТУР, етаж 6, офис 22

представявано от Мирослава Тодорова Терзийска

Лица за контакт: **Светла Трайчева** – ръководител колектив за изготвяне на екологичната оценка

тел. 02/ 974 49 76, 0888 837 063

ел. поща: svetla.traycheva@povvik.com

Катя Анчева – Координатор проект и експерт биоразнообразие

тел. 02/ 974 49 76, 0884116907

ел. поща: katya.ancheva@povvik.com

Настоящият доклад за екологична оценка (ЕО) е изготвен от екипа на Изпълнителя, представен в Техническото предложение за изпълнение на обществената поръчка. Констатациите, изводите и тълкуванията, изразени в настоящия документ са констатации, изводи и тълкувания единствено на авторите и не следва по никакъв начин да се отразят на политиките или мнението на компетентния орган или други страни.

СЪДЪРЖАНИЕ

1	Въведение	7
1.1	Предмет на договора	7
1.2	Нормативна рамка за ЕО.....	7
1.3	Методически подход за изготвяне на ЕО	8
2	Обхват на ПУРН в ИБРБУ	8
2.1	Географски обхват	8
2.2	Времева рамка	12
3	Приоритети и цели на ПУРН и мерки за постигането им	12
3.1	Цел на ПУРН в ИБРБУ	12
3.2	Приоритети и действия за управление на риска от наводнения	12
3.3	Програма от мерки за намаляване на риска от наводнения.....	13
3.3.1	Мерки за басейна на р. Арда.....	14
3.3.2	Мерки за басейна на р. Тунджа	16
3.3.3	Мерки за басейна на р. Марица	18
4	Връзка на ПУРН с други съотносими планове и програми	21
5	Състояние на околната среда	22
5.1	Въздух и климат.....	22
5.1.1	Атмосферен въздух.....	22
5.1.2	Климат.....	26
5.2	Води.....	27
5.2.1	Повърхностни води.....	27
5.2.2	Подземни води	31
5.3	Почви и земеползване	32
5.3.1	Почви.....	32
5.3.2	Състояние на почвите на територията на ИБР.....	32
5.3.3	Земеползване	34
5.4	Ландшафт.....	34
5.5	Биологично разнообразие	34
5.5.1	Флора.....	34
5.5.2	Фауна.....	34
5.5.3	Защитени територии	35
5.5.4	Защитени зони.....	35
5.6	Културно-историческо наследство	35
5.7	Материални активи.....	35
5.7.1	Предприятия, класифицирани висок и нисък рисков потенциал.....	35
5.8	Отпадъци.....	36

5.9	Население, човешко здраве.....	37
5.9.1	Население.....	37
5.9.2	Човешко здраве	37
6	Евентуално развитие без прилагането на ПУРН	37
6.1	Въздух и климат.....	37
6.2	Води.....	38
6.2.1	Повърхностни води.....	38
6.2.2	Подземни води	38
6.3	Почви.....	38
6.4	Ландшафт.....	39
6.5	Биологично разнообразие	39
6.6	Културно-историческо наследство	39
6.7	Материални активи.....	39
6.8	Отпадъци.....	39
6.9	Население и човешко здраве	39
7	Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати	40
7.1	Ландшафти и територии от интерес за Общността.....	40
7.2	Ландшафти и територии с национален защитен статут.....	40
7.3	Зони за защита на води предназначени за питейно – битово водоснабдяване.....	40
7.3.1	Повърхностни води.....	40
7.3.2	Подземни води	41
7.4	Зони за защита на водите - водни тела, определени като води за отдих и водни спортове, включително определените зони с води за къпане.....	41
7.5	Зони за защита на водите, определени за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	41
7.6	Зони за защита, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, включително уязвими и чувствителни зони.....	41
8	Съществуващи екологични проблеми	42
8.1	Въздух и климат.....	42
8.2	Води.....	42
8.2.1	Повърхностни води.....	42
8.2.2	Подземни води	42
8.3	Почви.....	43
8.4	Ландшафт.....	43
8.5	Биологично разнообразие	43
8.6	Културно-историческо наследство	43
8.7	Материални активи.....	43

8.8	Отпадъци.....	44
8.9	Население, човешко здраве.....	44
9	Цели на опазване на околната среда.....	44
9.1	Цели на опазване на околната среда на международно равнище.....	44
9.2	Цели на опазване на околната среда на национално равнище.....	45
9.3	Цели на опазване на околната среда на поднационално равнище (РБУ).....	46
10	Въздействия върху околната среда.....	46
10.1	Оценка на въздействията на ниво приоритети и цели.....	46
10.2	Оценка на въздействията на ниво мерки.....	46
10.3	Трансгранично въздействие.....	52
11	Смекчаваци мерки.....	53
11.1	Мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРН.....	53
11.1.1	Въздух и климат.....	53
11.1.2	Води.....	53
11.1.3	Почви.....	53
11.1.4	Ландшафт.....	54
11.1.5	Биологично разнообразие.....	54
11.1.6	Културно-историческо наследство.....	54
11.1.7	Материални активи.....	54
11.1.8	Отпадъци.....	54
11.1.9	Население, човешко здраве.....	54
11.2	Мерки за изпълнение при прилагане на ПУРН.....	54
11.2.1	Въздух и климат.....	55
11.2.2	Води.....	55
11.2.3	Почви.....	56
11.2.4	Ландшафт.....	56
11.2.5	Биологично разнообразие.....	56
11.2.6	Културно-историческо наследство.....	56
11.2.7	Материални активи.....	56
11.2.8	Отпадъци.....	57
11.2.9	Население, човешко здраве.....	57
12	Алтернативни решения.....	57
13	Трудности.....	58
14	Мерки за мониторинг и контрол.....	58
15	Заклучение.....	60
16	Приложения.....	62
	Приложение 1 Картен материал.....	63

СЪКРАЩЕНИЯ

Съкращение	Дефиниция
БАН	Българска академия на науките
БД	Басейнова дирекция
БДИБР	Басейнова дирекция Източнобеломорски район
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ДЕО	Доклад за екологична оценка
ДОСВ	Доклад за оценка на степента на въздействие
ДГС	Държавно горско стопанство
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗ	Защитена зона (по смисъла на ЗБР)
ЗМ	Защитена местност (по смисъла на ЗЗТ)
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия (по смисъла на ЗЗТ)
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИКТ	Информационно-комуникационни технологии
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КОТЕСЯС	Комисия за обследвания на техническото и експлоатационното състояние на язовирните стени
МКОРД	Международна комисия за опазване на река Дунав
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НП	Национален парк
НСИ	Национален статистически институт
ОС	Оценка за съвместимост
ПОРН	Предварителна оценка на риска от наводнения
ПоМ	Програма от мерки
ПЗ	Природна забележителност
ПП	Природен парк
ПР	Поддържан резерват

Съкращение	Дефиниция
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РБУ	Район за басейново управление
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РДВ	Рамкова директива за водите
РЗПРН	Район със значителен потенциален риск от наводнение
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СДН	Среднодневна норма
СГН	Средногодишна норма
СЧН	Средночасова норма
СЦВО	Стопански ценни видове риби и други водни организми
УРН	Управление на риска от наводнение
ФПЧ₁₀	Фини прахови частици
SWOT анализ	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите

1 Въведение

1.1 Предмет на договора

Предмет на Договор № 10/25.07.2016 е изпълнението на обществена поръчка с предмет: „Изготвяне на екологична оценка и оценка на съвместимост на проект на План за управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район за басейново управление на водите“.

Дейностите, попадащи в обхвата на поръчката, са:

- Изготвяне на Екологична оценка на проект на План за управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район за басейново управление на водите
- Изготвяне на Оценка за съвместимост на проект на План за управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район за басейново управление на водите (При решение на компетентния орган – МОСВ)
- Изготвяне на SWOT анализ.

1.2 Нормативна рамка за ЕО

Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) попада в обхвата на чл. 85, ал.1 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), като с ПУРН се очертава рамката за развитие на инвестиционни предложения по Приложение № 1 и № 2 на ЗООС. В тази връзка и на основание чл. 2, ал.1, т.1 от Наредбата за ЕО¹, ПУРН подлежи на процедура по задължителна ЕО.

Настоящата ЕО е разработена в съответствие с разпоредбите на Директива 2001/42/ЕО,² транспонирана в националното законодателство с Наредбата за условията и реда на извършване на екологична оценка на планове и програми.

В допълнение, ЕО се съобразява със следните документи:

- Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна;
- Директива 79/409/ЕИО за опазване на дивите птици, кодифицирана с Директива 2009/147/ЕО;
- Оценка на планове и проекти, съществено засягащи зони от Натура 2000 – Методическо ръководство по разпоредбите на чл. 6 (3) и (4) на Директивата за местообитанията 92/43/ЕИО;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г., разработено от консорциум с участието на ПОВВИК ООС със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България;

ЕО се изготвя и в съответствие с изискванията на компетентния орган за процедурата по ЕО (МОСВ), поставени в писмо № ЕО-05-08-697 / 15.02.2016 г.

¹Наредба за условията и реда на извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г.

²Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда.

1.3 Методически подход за изготвяне на ЕО

В съответствие с член 5(4) от Директива 2001/42/ЕО е извършен процес на определяне на обхвата на екологичната оценка, за да се вземе решение относно обхвата и нивото на подробност на информацията, която трябва да бъде включена в Доклада за ЕО. Съответно е разработено и съгласувано със съответните органи проекто-задание за обхват и съдържание на ЕО. Получените бележки и предложения са включени в актуализираното (окончателно) задание и са взети предвид при изготвянето на доклада за ЕО.

Оценката на положителните и отрицателните въздействия на заложените в ПУРН цели и предвиждания се обобщава в **рейтинг матрица**, като се използват следните обозначения:

Таблица 1: Рейтинг матрица (матрица на оценките)

+	Очаквано положително въздействие
0/+	Клони към резултат от позитивно въздействие
/	Очаква се незначително или никакво въздействие
0	Като цяло се очаква нулево резултатно въздействие, тъй като положителните и отрицателните въздействия взаимно се компенсират
0/-	Клони към резултат от негативно въздействие
-	Очаквано отрицателно въздействие
=	Очаква се въздействие, но поради недостатъчни данни оценката на въздействието е невъможна

В допълнение към тази матрица се извършва качествено описание на възможните положителни или отрицателни въздействия, които са предизвикани от целите и предвижданията на ПУРН в ИБРБУ, както и предложените смекчаващи мерки. Като част от ЕО са предложени и мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ПУРН.

Неделима част от ЕО е изготвеният Доклад за оценка на степента на въздействие (ДОСВ) на ПУРН, съгласно изискванията на компетентния орган МОСВ в писмо с Изх. No EO-25/18.08.2016 г.

2 Обхват на ПУРН в ИБРБУ

2.1 Географски обхват

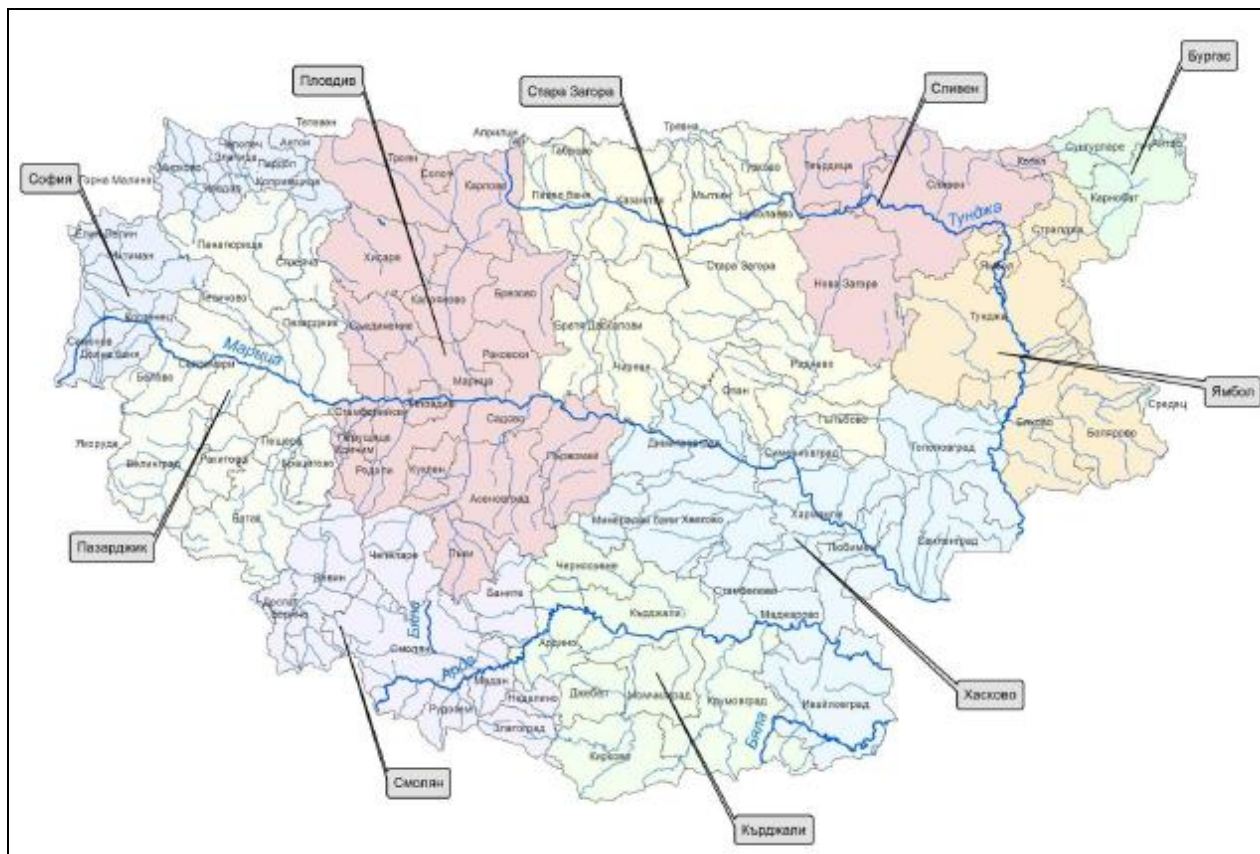
ПУРН е изготвен за територията на Източнобеломорски район за басейново управление на водите (ИБРБУ), определен съгласно чл. 152, ал. 2, т. 3 от Закона за водите.

Източнобеломорски район заема централните части на Южна България и обхваща водосборите на реките Марица, Тунджа, Арда и Бяла. Той е с площ 35 230 км², която представлява около 32% от територията на страната.

На запад граничи със Западнобеломорски район за басейново управление, на север – с Дунавския район за басейново управление, на изток – с Черноморския район за басейново управление, а на юг – с Република Гърция и Република Турция.

В административно-териториално отношение ИБРБУ обхваща общо 10 области, от които пет изцяло (Пловдив, Стара Загора, Ямбол, Хасково и Кърджали) и пет - частично (Софийска, Пазарджишка, Смолянска, Сливенска и Бургаска област). В ИБРБУ попадат общо 92 общини (изцяло и частично) и 1 772 населени места.

Фигура 2.1 Административно-териториален обхват на Източнобеломорски РБУ

В Източнобеломорски РБУ са определени 31 района със значителен потенциален риск от наводнения, (вж. Фигура 2.2), чието разпределение в поречията на основните речни басейни е както следва:

РЗПРН в поречието на р. Арда: 8 района с дължина 66 км.

- BG3 APSFR AR 01 - р.Крумовица – Крумовград, с дължина 8 км
- BG3_APSFR_AR_02 – р.Върбица - Бенковски, с дължина 3 км
- BG3_APSFR_AR_03 - р.Джебелска – Джебел, с дължина 4 км
- BG3 APSFR AR 04 - р.Неделинска – Неделино, с дължина 4 км
- BG3_APSFR_AR_05 - р.Върбица – Златоград, с дължина 8 км
- BG3_APSFR_AR_06 – р.Черна – Смолян, с дължина 20 км
- BG3_APSFR_AR_07 - р.Маданска, с дължина 10 км
- BG3_APSFR_AR_08 - р.Арда – Рудозем, с дължина 8 км

РЗПРН в поречието на р. Тунджа: 5 района с дължина 206 км.

- BG3 APSFR TU_01 - р.Тунджа – Елхово, с дължина 6 км

- BG3 APSFR TU_02 - р.Тунджа – Ямбол, с дължина 68 км
- BG3 APSFR TU_03 - р.Мочурица, с дължина 34 км
- BG3_APSFR_TU_04 - р.Тунджа (Копринка-Жребчево), с дължина 72 км
- BG3 APSFR TU_05 - р.Тунджа-Калофер, с дължина 27 км

РЗПРН в поречието на р. Марица: 18 района с дължина 806 км.

- BG 3 APSFR MA_01 - р.Марица - граница, с дължина 121 км
- BG3 APSFR MA_02 – р. Харманлийска река, с дължина 74 км
- BG3 APSFR MA_03 – р. Сазлийка, с дължина 75 км
- BG3 APSFR MA_04 - р.Марица –Димитровград, с дължина 59 км
- BG3 APSFR MA_05- р.Марица –Пловдив, с дължина 114 км
- BG3 APSFR MA_06 – р. Мечка, с дължина 20 км
- BG3 APSFR MA_07 - р.Марица - Пазарджик, с дължина 105 км
- BG3 APSFR MA_08 - р.Стряма, с дължина 13 км
- BG3 APSFR MA_09 - р.Чепеларска - Чепеларе, с дължина 7 км
- BG3 APSFR MA_10 – р. .Потока - Съединение, с дължина 22 км
- BG3 APSFR MA_11 – р. Въча - Кричим, с дължина 7 км
- BG3 APSFR MA_12 – р. Девинска - Девин, с дължина 4 км
- BG3 APSFR MA_13 – р. Стара река - Пещера, с дължина 30 км
- BG3 APSFR MA_14 – р. Стара река - Батак, с дължина 5 км
- BG3 APSFR MA_15 – р. Тополница- устие, с дължина 29 км
- BG3 APSFR MA_16 – р. Тополница- горно течение, с дължина 81 км
- BG3 APSFR MA_17 – р. Чепинска - Велинград, с дължина 20 км
- BG3 APSFR MA_18 – р. Мътивир – Ихтиман, с дължина 19 км

Приблизително общата дължина на районите със значителен потенциален риск от наводнения в обхвата на ИБРБУ е 1 078 км.

Фигура 2.2. Райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) в Източнбеломорски РБУ

Към ПУРН е разработена Програма от мерки за намаляване на риска от наводнения, като предвидените мерки са насочени основно към определените 31 района със значителен потенциален риск от наводнения (вж. т. 3.3).

2.2 Времева рамка

Разглежданият период от време, за който се оценяват положителни и отрицателни въздействия, е предвижданият период от 6 години, за който е разработен ПУРН – 2016-2021 г.

3 Приоритети и цели на ПУРН и мерки за постигането им

3.1 Цел на ПУРН в ИБРБУ

Целта на ПУРН е да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност за определените райони със значителен потенциален риск от наводнения за територията на Източноромански район.

ПУРН разглежда всички аспекти на управлението на риска от наводнения, отчитайки характеристиките на конкретния речен басейн и интегрира аспектите на опазване на околната среда, като осигурява високо ниво на опазването ѝ. В него е включена Програма от мерки, която се съсредоточава върху предотвратяване, защита, повишаване на подготвеността и информираността по отношение на наводненията.

3.2 Приоритети и действия за управление на риска от наводнения

Определянето на действията и приоритетите при управлението на риска от наводненията за обхвата на ИБРБУ е извършено въз основа на Националния каталог от мерки и национални приоритети за управление на риска от наводнения, картите на заплахата и на риска от наводнения и актуална информация, получена от компетентни институции и дружества. Приоритетите и съответните стратегически действия за тяхното постигане са описани в следващата таблица за речните басейни, за които са определени райони със значителен потенциален риск от наводнения.

Таблица 3.1. Приоритети и действия за управление на риска от наводнения

Приоритети	Действия	Речен басейн
1.Опазване на човешкото здраве	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения в идентифицираните заливни територии в РЗПРН в обхвата на речния басейн	<ul style="list-style-type: none"> • р. Тунджа • р. Арда • р. Марица
	Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения в идентифицираните заливни територии в РЗПРН в обхвата на речния басейн	<ul style="list-style-type: none"> • р. Тунджа • р. Арда • р. Марица
	Възстановяване на нормалните условия за живот в РЗПРН в обхвата на речния басейн	<ul style="list-style-type: none"> • р. Тунджа • р. Арда • р. Марица
	Минимизиране на щетите при наводнение на социалната инфраструктура в населените места в РЗПРН в обхвата на речния басейн	<ul style="list-style-type: none"> • р. Тунджа • р. Арда • р. Марица
2. По-висока степен на защита на критичната	Подобряване на защитата на пътната инфраструктура в РЗПРН в обхвата на речния басейн	<ul style="list-style-type: none"> • р. Тунджа • р. Арда • р. Марица

Приоритети	Действия	Речен басейн
инфраструктура и бизнеса	Подобряване на защитата на стопанските обекти в идентифицираните заливни територии в РЗПРН в обхвата на речния басейн	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Арда р. Марица
3.Повишаване защитата на околната среда	Подобряване на защитата на канализационните системи в РЗПРН в обхвата на речния басейн	<ul style="list-style-type: none"> р. Марица
	Подобряване на защитата на ИРПС предприятията в идентифицираните заливни територии в РЗПРН в обхвата на речния басейн (<i>съответства на Действие 3.2. от Националните приоритети и цели</i>)	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Марица
	Минимизиране на засегнатите зони за защита на водите, защитени зони по НАТУРА 2000 и защитени територии по ЗЗТ в обхвата на РЗПРН в обхвата на речния басейн (<i>съответства на Действие 3.3. от Националните приоритети и цели</i>)	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Арда р. Марица
4.Подобряване на подготвеността и реакциите на населението	Подобряване на водозадържащата способност на земеделски, горски и крайречни територии в обхвата на РЗПРН в обхвата на РЗПРН в обхвата на басейна на речния басейн (<i>съответства на Действие 3.4. от Националните приоритети и цели</i>)	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Арда р. Марица
	Повишаване на подготвеността на населението за действия при наводнения в общините, на чиято територия има определени РЗПРН в обхвата на речния басейн	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Арда р. Марица
5.Подобряване на административния капацитет за УРН	Подобряване на реакциите на населението при наводнения в общините, на чиято територия има определени РЗПРН в обхвата на речния басейн	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Арда р. Марица
	Създаване на съвременна нормативна уредба за устройствено планиране в общините от речния басейн, на чиято територия има определени РЗПРН	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Арда р. Марица
	Осигуряване на оперативна информация за управление на риска от наводнения в общините от речния басейн, на чиято територия има определени РЗПРН	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Арда р. Марица
	Повишаване на квалификацията на персонала, ангажиран с управление на риска от наводнения в общините от речния басейн, на чиято територия има определени РЗПРН	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Арда р. Марица
	Минимизиране на риска от наводнения по водното течение за целия речен басейн	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Арда р. Марица
	Осигуряване адекватно реагиране при наводнения на публичните институции в общините от речния басейн, на чиято територия има определени РЗПРН	<ul style="list-style-type: none"> р. Тунджа р. Арда р. Марица

3.3 Програма от мерки за намаляване на риска от наводнения

Основна цел на разработването на програмата от мерки (ПоМ) като част от ПУРН за Източнореломорски район е ефективното управление на риска от наводнения и

намаляването му, както и намаляване на последиците от наводнения за ИБР. В ПоМ са включени 1 553 мерки за целия Източнореломорски район, за основните речни басейни и за отделните РЗПРН.

За съставянето на проекта на ПоМ е използвана базата от данни на Националния каталог от мерки за УРН, съдържаща 154 отделни мерки, като в ПоМ на ИБР са включени 63 от тях.

Заложените в ПоМ за ИБР мерки се делят условно на структурни и неструктурни. Следва да се отбележи, че за целите на екологичната оценка като структурни се разглеждат всички мерки, свързани с физическа интервенция върху околната среда.

Мерките в ПоМ са с определена приоритетност. Най-голям е броят на мерките с много висок и висок приоритет за изпълнение. Сред мерките с нисък и много нисък приоритет попадат основно такива, които следва да се изпълняват в случай на възникване на наводнения – евакуация на населението и изпомпване на води от сгради и др. обекти.

Предвидените в ПоМ мерки за съответните речни басейни с РЗПРН са както следва:

3.3.1 Мерки за басейна на р. Арда

За постигане на Приоритет 1. Опазване на човешкия живот и общественото здраве:

- Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна
- Почистване на запълнени с наноси басейни
- Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките
- Залесяване на бреговете и заливаемите тераси с подходящи дървесни видове
- Изграждане на нови корекции
- Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия
- Възстановяване на компрометирани диги
- Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти
- Оценка на щетите по сгради и инфраструктура
- Изграждане на прегради от чували с пясък
- Координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система
- Изпомпване от залети ниски части
- Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складиращи материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета
- Изграждане на земно-насипна дига и комбинация
- Отстраняване на запушвания от съборени мостове, сгради и други вкл. наносите (твърди вещества, разрушени обекти)
- Реконструкция и поддържане на корекциите

- Изграждане на технически съоръжения за борба с ерозията на водосбор-прагове, баражи и др.
- Отстраняване на локални щети по бреговете и диги, защитни съоръжения след наводнение
- Разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток
- Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките
- Оценка на устойчивостта и годността за ползване на засегнати от наводнения сгради и инфраструктура

За постигане на Приоритет 2. По-висока степен на защита на критичната инфраструктура:

- Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти
- Изграждане на прегради от чували с пясък
- Координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система
- Изпомпване от залети ниски части
- Изграждане на нови корекции
- Възстановяване на компрометирани диги
- Разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток
- Реконструкция и поддържане на корекциите
- Изграждане на земно-насипна дига и комбинация
- Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна
- Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките

За постигане на Приоритет 3. Повишаване защитата на околната среда:

- Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна

За постигане на Приоритет 4. Подобряване на подготвеността и реакциите на населението:

- Осигуряване на обществена подготвеност за реакция при заплаха от наводнения
- Провеждане на обучителна и информационна кампания по проблемите свързани с наводненията

За постигане на Приоритет 5. Подобряване на административния капацитет за УРН:

- Създаване на механизъм за координация на действията при възникване на риск от наводнения, вкл. в трансграничен район
- Обмяна на знания и опит

- Създаване на капацитет на компетентните органи (РИОСВ или БД)
- Забрана за голи сечи във вододайните зони, с последващо изкуствено възобновяване, с изключение на акация и топола
- Ограничаване и/или недопускане на нови негативни промени в хидрологичните особености на водните тела
- Издаване на забрана за строителството в зони с риск от наводнения
- Постоянен мониторинг на застрояването в близост до заливаемите зони
- Защитено от наводнения проектиране и изграждане на сгради
- Актуализиране на наредбите за подържане и експлоатация на малките язовири с цел безопасно провеждане на високите вълни породени от поройни наводнения.

3.3.2 Мерки за басейна на р. Тунджа

За постигане на Приоритет 1. Опазване на човешкия живот и общественото здраве:

- Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия
- Изграждане на земно-насипна дига и комбинация
- Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките
- Изграждане на системи за ранно предупреждение, специално адресирани към поройни наводнения, дължащи се на интензивни валежи с малък пространствен и времеви обхват
- Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти
- Координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система
- Изпомпване от залети ниски части
- Изграждане на нови корекции
- Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна
- Законодателни инициативи за недопускане на строителство в заливаемите зони
- Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складиращи материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета
- Отстраняване на запушвания от съборени мостове, сгради и други вкл. наносите (твърди вещества, разрушени обекти)
- Разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток
- Надграждане на диги
- Залесяване на бреговете и заливаемите тераси с подходящи дървесни видове
- Изграждане на прегради от чували с пясък

- Почистване на запълнени с наноси басейни
- Реконструкция и поддържане на корекциите
- Изграждане на технически съоръжения за борба с ерозията на водосборно-прагове, баражи и др.

За постигане на Приоритет 2. По-висока степен на защита на критичната инфраструктура:

- Изпомпване от залети ниски части
- Изграждане на земно-насипна дига и комбинация
- Изграждане на нови корекции
- Отстраняване на запушвания от съборени мостове, сгради и други вкл. наносите (твърди вещества, разрушени обекти)
- Изграждане на прегради от чували с пясък
- Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти
- Надграждане на диги
- Координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система
- Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна
- Разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток

За постигане на Приоритет 3. Повишаване защитата на околната среда:

- Няма конкретни мерки

За постигане на Приоритет 4. Подобряване на подготвеността и реакциите на населението:

- Осигуряване на обществена подготвеност за реакция при заплаха от наводнения
- Провеждане на обучителна и информационна кампания по проблемите свързани с наводненията

За постигане на Приоритет 5. Подобряване на административния капацитет за УРН:

- Създаване на механизъм за координация на действията при възникване на риск от наводнения, вкл. в трансграничен район
- Обмяна на знания и опит
- Създаване на капацитет на компетентните органи (РИОСВ или БД)
- Забрана за голи сечи във вододайните зони, с последващо изкуствено възобновяване, с изключение на акация и топола
- Ограничаване и/или недопускане на нови негативни промени в хидрологичните особености на водните тела
- Издаване на забрана за строителството в зони с риск от наводнения
- Постоянен мониторинг на застрояването в близост до заливаемите зони

- Защитено от наводнения проектиране и изграждане на сгради
- Актуализиране на наредбите за подържане и експлоатация на малките язовири с цел безопасно провеждане на високите вълни породени от поройни наводнения

3.3.3 Мерки за басейна на р. Марица

За постигане на Приоритет 1. Опазване на човешкия живот и общественото здраве:

- Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките
- Въвеждане и изпълнение на изисквания за добро земеделско и екологично състояние на селскостопанските площи
- Изграждане на системи за ранно предупреждение, специално адресирани към поройни наводнения, дължащи се на интензивни валежи с малък пространствен и времеви обхват
- Подобряване на съществуващата хидроложка информационна система за получаване на данни в реално време за целия басейн
- Осигуряване на скатове за задържане
- Изграждане на земно-насипна дига и комбинация
- Реконструкция и поддържане на корекциите
- Възстановяване на компрометирани диги
- Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия
- Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти
- Изграждане на нови корекции
- Разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток
- Отстранявания на затлачвания на речното корито
- Контролирано временно наводняване на селскостопански площи с цел разтоварване на наднормените водни количества
- Надграждане на диги
- Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета
- Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна
- Създаване/Изграждане или Поддържане/Оптимизиране на системата за наблюдение и прогнозиране на валежите и речния отток в целия речен басейн, вкл. експлоатацията на язовирите
- Доизграждане и модернизиране на мрежата за метеорологичен и хидрометричен мониторинг
- Поддържане и подобряване състоянието на съществуващи язовири.

- Координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система
- Изпомпване от залети ниски части
- Изкупуване на частни терени, които са в зони с голям риск от наводнение
- Поддържане на съществуващите канализационни мрежи в добро състояние
- Рехабилитация на съществуващи канализационни мрежи
- Изграждане на прегради от чували с пясък
- Актуализиране на нормите за оразмеряване на канализационни мрежи
- Ефективно управление на водните нива на язовири и ретензионни водохранилища. Недопускане на преливане през короната на дигите при поройни валежи в сравнително малки водосборни области.
- Преустройство или изграждане на дренажни съоръжения
- Изграждане на нови язовири
- Регулиране нивото на подземните води при опасното им повишаване или понижаване
- Отстраняване на запушвания от съборени мостове, сгради и други вкл. наносите (твърди вещества, разрушени обекти)
- Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките
- Реконструкция на язовири
- Изграждане на технически съоръжения за борба с ерозията на водосбор-прагове, баражи и др.
- Залесяване на бреговете и заливаемите тераси с подходящи дървесни видове
- Прилагане и адаптиране на мерки за защита на нови или съществуващи сгради и съоръжения, намиращи се на пътя на оттичане на високите води.
- Въвеждане и изпълнение на изисквания за добро земеделско и екологично състояние на селскостопанските площи
- Дейности за защита на речните брегове и корита от ерозия вкл. биологично укрепване
- Почистване на запълнени с наноси басейни
- Ефективно управление на водните нива на язовири и ретензионни водохранилища. Недопускане на преливане през короната на дигите при поройни валежи в сравнително малки водосборни области
- Поддържане и подобряване състоянието на съществуващи язовири
- Ликвидиране на замърсяванията в границите на СОЗ
- Планиране и изграждане на защитни и регулиращи съоръжения за водозадържане на високи води и наноси – те са извън или в населените места
- Залесяване и стопанисване на гола площ във вододайна зона на язовир и/или на водохващане от повърхностни води. Изграждане на защитен горски пояс

- Опазване на крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата
- Забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите в реката (галерийните гори по речните брегове)
- Мониторинг, поддържане в техническа изправност и подsigуряване срещу наводнения и подобряване стопанисването на хвостохранилища, шламоотвали, сгуруотвали и други подобни съоръжения.

За постигане на Приоритет 2. По-висока степен на защита на критичната инфраструктура:

- Координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система
- Изпомпване от залети ниски части
- Реконструкция и поддържане на корекциите
- Възстановяване на компрометирани диги
- Изграждане на нови корекции
- Надграждане на диги
- Изграждане на земно-насипна дига и комбинация
- Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна
- Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти
- Отстранявания на затлачвания на речното корито
- Стабилизиране на дъното при наносен дефицит; ерозия на дъното предизвикана от добива на речна баластра
- Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия
- Изграждане на прегради от чували с пясък
- Разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток
- Преустройство или изграждане на дренажни съоръжения
- Контролирано временно наводняване на селскостопански площи с цел разтоварване на наднормените водни количества

За постигане на Приоритет 3. Повишаване защитата на околната среда:

- Мониторинг, поддържане в техническа изправност и подsigуряване срещу наводнения и подобряване стопанисването на хвостохранилища, шламоотвали, сгуруотвали и други подобни съоръжения.
- Почистване и рекултивация на замърсени терени от минна дейност
- Изграждане на прегради от чували с пясък
- Ликвидиране на замърсявания по време и непосредствено след аварии от наводнения

- Въвеждане и изпълнение на изисквания за добро земеделско и екологично състояние на селскостопанските площи
- Закриване и рекултивирание на стари и вече неизползваеми промишлени зони или отделни предприятия

За постигане на Приоритет 4. Подобряване на подготвеността и реакциите на населението:

- Осигуряване на обществена подготвеност за реакция при заплаха от наводнения
- Провеждане на обучителна и информационна кампания по проблемите свързани с наводненията

За постигане на Приоритет 5. Подобряване на административния капацитет за УРН:

- Създаване на механизъм за координация на действията при възникване на риск от наводнения, вкл. в трансграничен район
- Обмяна на знания и опит
- Създаване на капацитет на компетентните органи (РИОСВ или БД)
- Забрана за голи сечи във вододайните зони, с последващо изкуствено възобновяване, с изключение на акация и топола
- Ограничаване и/или недопускане на нови негативни промени в хидрологичните особености на водните тела
- Издаване на забрана за строителството в зони с риск от наводнения
- Постоянен мониторинг на застрояването в близост до заливаемите зони
- Защитено от наводнения проектиране и изграждане на сгради
- Актуализиране на наредбите за подържане и експлоатация на малките язовири с цел безопасно провеждане на високите вълни породени от поройни наводнения.

Програмата от мерки за ИБРБУ е представена с повече подробности в табличен вид в раздел 10 от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г., където са оценени и потенциалните въздействия от предвижданите мерки.

4 Връзка на ПУРН с други съотносимите планове и програми

Определянето на взаимовръзките между съотносимите стратегически документи и оценката на ПУРН има следните цели:

- установяване на наличието на потенциални взаимодопълващи се елементи или потенциални различия и ограничения;
- установяване на проблеми, които вече са покрити от други политики, планове, програми или проекти;
- преценка на кумулативните ефекти върху основни рецептори за изпълнение на свързаните планове/програми, за да се потвърди оценката на конкретните последиствия на оценявания план.

Плановите, програмите и стратегиите, които биха могли да взаимодействат с ПУРН в ИБРБУ са разгледани съответно на ниво ЕС, на национално и на регионално/секторно ниво в раздел 4 от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г.

5 Състояние на околната среда

Състоянието на околната среда е представено за всеки от идентифицираните аспекти съгласно приетото задание за обхват на екологичната оценка, както следва.

5.1 Въздух и климат

5.1.1 Атмосферен въздух

Оценката на качеството на атмосферния въздух е направена на базата на Годишните доклади за състоянието на околната среда за 2015 г. на РИОСВ Бургас, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Стара Загора, Хасково и София. В Източнобеломорския речен басейн се оформят няколко зони с повишено замърсяване.

А. За територията в обхвата на РИОСВ – Хасково

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми. На територията на РИОСВ - Хасково са разположени следните пунктове за мониторинг на атмосферния въздух - АИС “Раковски” - автоматичен – градски фонов пункт, АИС “Студен кладенец” - автоматичен – градски фонов пункт и Пункт “РИОСВ – Хасково” – градски фонов пункт.

Стойностите на ФПЧ10 се контролират денонощно. През 2015 г. са регистрирани превишения на средноденонощната норма (СДН) за опазване на човешкото здраве (концентрации над $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) на ФПЧ10 /фини прахови частици под 10 микрона/ в 3-те пункта за мониторинг. Тази година в пункт „РИОСВ“, гр. Хасково се забелязва тенденция на трайно намаляване на броя на регистрираните средноденонощни стойности за ФПЧ10, докато в пункт АИС “Студен кладенец”, гр. Кърджали се наблюдава повишаване на броя на регистрираните средноденонощни стойности за ФПЧ10 в сравнение с 2014

През 2014 г и 2015 г. в трите пункта не е регистрирано нито едно превишение на нормите по показател серен диоксид.

През 2015 г. в ръчен пункт “РИОСВ - Хасково” – гр. Хасково е отчетена стойност на ПАВ по-висока от измерената през 2014 г. но по – ниска в сравнение с измерената през 2013 г. Усреднената стойност за ПАВ, измерена през 2015 г. в автоматична станция АИС”Студен кладенец”, гр. Кърджали е по-висока от средногодишната целева норма. Забелязва се повишаване на концентрацията за ПАВ в сравнение с 2014 и 2013 г. Основна причина за замърсяването на атмосферния въздух с ПАВ е непълното изгаряне на различни видове горива – въглища и дизелово гориво, в това число и битовия сектор

Озонът се контролира от АИС “Раковски” – гр. Димитровград, като през юли 2015 г. започна измерването му в и АИС ”Студен кладенец”, гр. Кърджали. През 2015 г. в АИС “Раковски” – гр. Димитровград са регистрирани превишения на осемчасовите средни стойности на краткосрочната целева норма, в резултат на което са предприети необходимите мерки за своевременно предоставяне на информация на засегнатото население на електронната страница на РИОСВ-Хасково. Причини за регистрираните наднормени стойности са повишената слънчева активност и задържането на замърсителя в приземния слой. През 2015 г. в АИС ”Студен кладенец”, гр. Кърджали не са регистрирани превишения на съответните норми за озон.

През 2015 г. са регистрирани 298 стойности превишаващи ПДК за един час от $0,005 \text{ mg/m}^3$ и 113 стойности превишаващи средноденоношната стойност от $0,003 \text{ mg/m}^3$ на сероводорода. Регистрираните превишения се дължат на повишеното потребление на твърди горива в битовия сектор

В резултат на прилагането на екологичното законодателство по отношение на източниците на замърсяване на атмосферния въздух в периода от 2013 г. до 2015 г. е налице значително намаляване на средногодишните концентрации на фини прахови частици (под 10 микрона) за Хасково, Димитровград и Кърджали, като превишение на средногодишната норма се наблюдава само за един от пунктовете АИС „Раковски“ – Димитровград. През 2014 г и 2015 г. в пунктовете за мониторинг, разположени на територията РИОСВ - Хасково не е регистрирано нито едно превишение на нормите по показател серен диоксид. Това е доказателство за постигнато добро качество на атмосферния въздух на територията на РИОСВ-Хасково и за чувствителна разлика в сравнение с 2013 г.

Б. За територията в обхвата на РИОСВ Пазарджик

Наблюдението и контролът върху състоянието на атмосферния въздух на територията на област Пазарджик се осъществява от една автоматична измервателна станция в горски екосистеми – с. Юндола, общ. Велинград и един пункт с ръчно пробовземане и последващ анализ – гр. Пазарджик. Контролираните замърсители са: азотен диоксид, серен диоксид и финни прахови частици. Отчетени са 69 проби (за 2014 г. – 98 проби) над пределно допустимите концентрации(ПДК) за показател финни прахови частици - PM_{10} . Причините за завишените стойности на праха отново са лошото състояние на пътната мрежа, непочистване и неизмиване на уличните платна, използване на твърдо гориво за отопление в битовия сектор. Превишенията са основно през отоплителния сезон, т.е. основната причина е използването на твърди горива за отопление.

В. За територията в обхвата на РИОСВ Пловдив

На територията на област Пловдив са разположени 3 пункта от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) - две автоматични измервателни станции (АИС), един ръчен пункт за мониторинг (ПМ) и една АИС, обслужвана от „КЦМ“ АД: АИС „Каменица” - градски фонов пункт, АИС „Тракия“ (предишно име АИС „Баня Старинна”) – транспортно ориентиран пункт, ПМ „Долни Воден” – градски фонов пункт за ФПЧ10, АИС „Куклен” – промишлено ориентиран пункт.

Замърсяването с ФПЧ10 продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух в района на „Агломерация Пловдив”. Направеният анализ на данните показва, че през летния период с повишаване на средноденоношните температури, измерените стойности по ФПЧ 10 намаляват, а през зимния сезон с понижаване на температурата и започване на отоплителния сезон измерените стойности са в по-високи граници. Районът се характеризира с активен транспортен трафик, който също оказва негативно влияние върху качеството на атмосферния въздух и допринася за по-високите нива на ФПЧ10. Концентрациите на ФПЧ10 в атмосферния въздух се регистрират денонощно в 3 пункта: АИС „Каменица”, АИС „Тракия“ (предишно име АИС „Баня Старинна”) и ПМ „Долни Воден”. И в трите са регистрирани превишения на СДН, като и за трите пункта се наблюдава превишаване на СДН за опазване на човешкото здраве над допустимите 35 пъти в рамките на календарната година. При направения сравнителен анализ на регистрираните през 2014 г. и 2015 г. средноденоношни стойности и превишения на СДН за опазване на човешкото здраве се наблюдава положителна тенденция към намаляване на броя на

регистрираните превишения на СДН за опазване на човешкото здраве и за трите пункта, като най-значително е намалението за АИС „Каменица“.

Основни източници на серен диоксид са горивните процеси в промишлеността, бита и транспорта. Този показател се регистрира в два пункта - АИС „Каменица“ и АИС „Баня Старинна“ (АИС „ЖК Тракия“). През есенно-зимния период стойностите на този показател са по-високи в сравнение с тези, регистрирани през пролетно-летния период. През годината всички регистрирани стойности са далеч под нормативно определената средночасова норма за опазване на човешкото здраве и няма регистрирани превишения на СЧН за опазване на човешкото здраве. През 2015 г. не е превишена и средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве.

Азотен диоксид – NO₂ се регистрира в АИС „Каменица“ и АИС „Баня Старинна“ (АИС „ЖК Тракия“). Анализът на данните, представен в раздел 5.1 от ДЕО показва, че в градския фонев пункт АИС „Каменица“, разположен на територията на град Пловдив, регистрираните стойности на азотен диоксид са с постоянна стойност под нормативно определената средногодишна норма за опазване на човешкото здраве. АИС „Баня Старинна“ (АИС „ТРАКИЯ“) е транспортно-ориентиран пункт и като такъв отчита влиянието на транспорта върху КАВ. Това дава отражение на измерените по-високи стойности. Обхватът на пункта, съгласно неговата класификация, е 10-15 м и не е представителен за цялата територия на Пловдив.

Основен източник на оловни аерозоли са промишлеността и транспорта. Регистрира се в ПМ „Долни Воден“ и в АИС „Куклен“, промишлено-ориентиран пункт, експлоатиран от „КЦМ“ АД и отчитащ влиянието на обекта върху качеството на атмосферния въздух в района. През отчетния период в ПМ „Долни Воден“ е отчетена средногодишна стойност, която е под нормата за опазване на човешкото здраве.

Източници на кадмий са основно промишлеността, горивните процеси и транспорта. Контролира се в пунктове АИС „Баня Старинна“, пункт „Долни Воден“ и в АИС „Куклен“ – промишлено-ориентиран пункт, обслужван от „КЦМ“ АД. Причина за наличие на високи концентрации на кадмий в измерените проби са, както периодични емисионни наслагвания от „КЦМ“ АД, така и от дифузното разпространение на утаените количества от земната повърхност.

Най-голям принос към замърсяване на атмосферния въздух с ПАВ има транспорта, следван от горивните източници в бита и промишлеността. Предвид това този показател се определя в транспортно-ориентирания пункт – АИС „Баня Старинна“, а след преместването му в АИС „ЖК Тракия“. Регистрираните данни през 2015 г. отчитат влиянието на динамиката в интензивността на транспортния поток в съчетание с горивни процеси в битовия сектор през зимните месеци, с което могат да бъдат обяснени по-ниските регистрирани стойности през пролетно-летните месеци от годината.

Стойностите на замърсител озон се регистрират в АИС „Каменица“. В 14 дни през годината са регистрирани превишения на краткосрочна целева норма за опазване на човешкото здраве. През годината е регистрирано едно превишение на прага за информиране на населението за озон. Съгласно утвърден план за действие при превишаване на прага за информиране на населението за озон незабавно е публикувана информация на интернет-страницата на РИОСВ – Пловдив. Не са създавани условия за предприемане на действия за предупреждаване на населението.

Г. За територията в обхвата на РИОСВ Смолян

На територията на инспекцията се намира АИС – Смолян - градски фонов/транспортен пункт, разположен в застроената част на града и Комплексна Фонова Станция /КФС/-“Рожен”.

На АИС-Смолян през 2015 год. са извършени 321 измервания за ФПЧ10, от които наднормените стойности са **101** броя или 31% от всички анализи.

Максималните стойности на КФС „Рожен” са от 1 до 3 дни по-късно от АИС „Смолян” През лятото тенденцията е високите стойности да се установяват на КФС „Рожен”, а после в АИС „Смолян”, което води до извода, че преноса е от вътрешността на страната.

Д. За територията в обхвата на РИОСВ Велико Стара Загора

Общият брой на пунктове на територията на РИОСВ-Стара Загора е 6: „Зеления клин” Стара Загора - градски фонов пункт, с. Ръжена, общ. Казанлък - градски фонов /OPSIS система/, гр. Сливен - градски фонов/транспортен, гр. Гълъбово – промишлен/градски фонов, Ръчен гр. Стара Загора (“РИОСВ”) – градски фонов и Ръчен гр. Гълъбово (“Гълъбово”) – градски фонов.

СГН по показател бензен не е превишена през 2015 г. при пункт за ръчно пробонабиране РИОСВ - Стара Загора. Сравнени с регистрирани стойности от 2014 г., резултатите за 2015 г. не показват промяна.

В пункт Ръжена не са констатирани превишения на СГН за бензо/а/пирен през 2015 г. Получените резултати, сравнени с такива през миналата година не показват промяна. В пункт Остра могила не са констатирани превишения на оценъчния праг за бензо/а/пирен през 2015 г. на СГН

В пунктовете Ръжена и Остра могила не са констатирани превишения на целевата норма за олово през 2015 г., като СГН от 0,5 микрограма на кубичен метър не е превишена.

Целевата норма за никел в пунктовете Ръжена и Остра могила не е превишена през 2015 г. Получените резултати, сравнени с такива през миналата година не показват промяна

Все още не е постигнато качествено и устойчиво намаляване на замърсяването на атмосферния въздух в общините Стара Загора, Сливен и Гълъбово по замърсител фини прахови частици. В годишен аспект за 2015 г., лимитираният брой превишения по показател ФПЧ10 е превишен в гр. Стара Загора, гр. Сливен и гр. Гълъбово.

През 2015 г. в АИС Гълъбово средночасовата норма по показател серен диоксид е превишена 118 пъти, а средноденонощната норма 11 пъти. В сравнение с 2014 г. СЧН е превишена с **83** пъти, а СДН е превишена **4** пъти.

Кметовете на общините, в които не е постигнато съответствие с нормативните изисквания за качеството на атмосферния въздух, са информирани за необходимостта от актуализация на програмите и решаване на проблема с продължаващите превишения на нормите за нивата на ФПЧ10 в атмосферния въздух. Изискани са годишните отчети за хода на изпълнение на мерките, заложи в програмите. Четири от общините са представили годишните си отчети за изпълнените мерки от Плановите за действие към Програмите - Стара Загора, Сливен, Гълъбово и Раднево

Е. За територията в обхвата на РИОСВ София

Към настоящия момент на територията на РИОСВ – София са разположени два ръчни пункта за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ (Р) и седем автоматично измервателни станции (АИС), както следва - пункт „Гара Яна” (Р), пункт „Пирдоп” (Р), пункт „Витиня” (АИС), пункт „Павлово” (АИС), пункт „Дружба” (АИС), пункт „Красно село” (АИС), пункт „Надежда” (АИС) и пункт „Копитото ” (АИС).

Регистрирани са превишения по показатели: фини прахови частици, азотен диоксид и озон.

Столична община, община Пирдоп и община Златица имат разработени, актуализирани и приети на общински съвети Програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици (ФПЧ₁₀) и азотни оксиди (NO_x) и управление на КАВ, както и планове за действие към тях, доказващи осигуряване постигането на съответствие с нормите за нивата на ФПЧ₁₀.

Общински програми за намаляване нивата на замърсителите по чл.27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух

Общините Велинград, Гълъбово, Димитровград, Златица, Кърджали, Пазарджик, Панагюрище, Пещера, Пирдоп, Пловдив, Раднево, Сливен, Смолян, Стара Загора, Хасково и Ямбол са с нарушено качество на въздуха по показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀), като за тях има разработени и приети общински програми за намаляване нивата на замърсителите по чл.27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух. В резултат от прилагането на заложените в КАВ програмите мерки, през 2015 г се наблюдава тенденция за намаляване нивото на замърсяване с ФПЧ₁₀ в някои от общините като тези на Пловдив и Асеновград. Прилагането и стриктното изпълнение на всички мерки заложен в програмите 2016-2020 г ще доведат до значително подобряване на нивото на замърсяване на атмосферния въздух с фини прахови частици под 10 микрона в споменатите общини. Все пак трябва да се отчете, че основно нивата на този замърсител са високи през отоплителния период в резултат на използването на фосилни горива главно от битовия сектор. По тази причина общините не винаги могат да достигнат желаните резултати.

5.1.2 Климат

Климатът в отделните части на ИБР е разнообразен предвид многообразието на релефа и останалите физични характеристики. Източнобеломорският район на басейновото управление попада в границите на 2 континентални климатични подобласти – преходно-континенталната и континентално-средиземноморската климатични подобласти. Подробна информация за характеристиките на климата в ИБР е представен в раздел 5.1.2 от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г.

Изменение на климата

По данни на Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ) към Българската академия на науките (БАН) за Република България е установено следното:

- От края на 70-те години на миналия век в България се наблюдава тенденция към затопляне; през втората половина на ХХ век зимите са по-меки.
- 20 от последните 23 години след 1989 г. са с положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха, спрямо климатичната норма (1961– 1990 г.).

- Средната годишна температура през 2011 г. е с 0,4°C над климатичната норма. Това е поредната, 14-та година, с температури по-високи от обичайните за страната.
- Най-дълги периоди на засушаване са наблюдавани през 40-те години и последните две десетилетия на XX век, а най-значителните суши – през 1945 и 2000 г.
- Наблюдават се повече и по-дълги периоди на засушаване, следвани от сериозни бури и тежки наводнения с разрушения и жертви.
- Увеличава се честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като: значително увеличение на средния брой дни с денонощни суми на валежите над 100 мм – с около 30% за периода 1991-2007 г. спрямо базисния период (1961-1990 г.); увеличение на регистрираните в метеорологичната мрежа случаи с проливни валежи; зачестяване на случаите на пролетно-летен тип облачност с валежи от дъжд, гръмотевични бури и градушки през зимни месеци като януари и февруари; увеличена честота на средния брой дни с гръмотевични бури и градушки през април и септември в периода 1991-2006 г., спрямо същите за базисния период.
- Годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха намалява – минималната температура се повишава по-бързо от максималната.
- Снежните месеци в планините намаляват, а дебелината на снежната покривка показва трайна тенденция към изтъняване.
- Горната граница на широколистните гори се измества към по-голяма височина.
- Данните от фенологичните наблюдения показват изпреварване в развитието със 7-15 дни в различните климатични райони, което недвусмислено свидетелства за затопляне на климата през последните 30 години, в сравнение с предишни периоди

5.2 Води

5.2.1 Повърхностни води

Източнобеломорски район включва следните водосборни басейни до държавната граница, съответно с Турция и Гърция:

- Басейн на р. Марица - трансграничен с Република Гърция и Република Турция;
- Басейн на р. Тунджа - трансграничен с Република Турция, от международния басейн на р. Марица;
- Басейн на р. Арда – трансграничен с Република Гърция, от международния басейн на р. Марица;
- Басейн на р. Бяла – трансграничен с Република Гърция, от международния басейн на р. Марица;
- Басейн на р. Луда – трансграничен с Република Гърция, от международния басейн на р. Марица.
- Басейн на р. Атеринска – трансграничен с Република Гърция, от международния басейн на р. Арда.

- Басейн на р. Фишера – трансграничен с Република Турция, от международния басейн на р.Тунджа;

Съгласно изменение и допълнение на закона за водите ДВ бр.52/8.07.2016 в точка 3 от чл. 152 (1) Източнореломорски район за басейново управление на водите с център Пловдив включва водосборните области на реките Тунджа, Марица, Арда и Бяла река, като към река Тунджа се причислява р. Фишера, към р. Арда се причислява р. Атеринска, а към р. Бяла река се причислява р. Луда

Според ПУРБ 2016-2021 (проект) във водосборните басейни, включени в ИБР, са обособени в 312 повърхностните водни тела, от които – 302 от категория «реки» и 10 от категория «езера». В сравнение с първия ПУРБ на ИБР 2010-2015 г. техният брой е променен (от 308 на 312). Разпределението им по водосбори е следното: в басейна на р.Марица: ВТ категория „реки“ 168, ВТ категория „езера“ 35; в басейна на р.Тунджа: ВТ категория „реки“ 54, ВТ категория „езера“ 10; в басейна на р.Арда ВТ категория „реки“ 37, ВТ категория „езера“ 6 и в басейна на р.Бяла- само ВТ категория „реки“ 2. Според характеристиките им, водните тела са групирани в 5 типа повърхностни води от категория „река” и 7 типа от категория „езеро”. За два от типовете езера (L1 Алпийски глациални езера и L6 Крайречни влажни зони в ЕР 7) не са определени водни тела поради незначителния размер на водните обекти (много по-малки 0,5 km²), които са единично представени на територията на ИБР. Пълният списък на повърхностните водни тела, а също и за всяко водно тяло описание включващо: код на ВТ, категория на ВТ, характеристика на ВТ, тип, описание на типа, дължина на реките, площ на водосборната област на ВТ и площ на язовирите за ВТ категория „езера“ са дадени в таблица „Списък на повърхностните водни тела“- Приложение 10 от раздел 1 на актуализиран ПУРБ 2016-2021 (проект)“ .

Състоянието на повърхностните води се определя в значителна степен от водостопанската дейност, развивана във водосбора на реката, т.е. от видовете натиск над водното тяло. Точков източник на натиск е заустването на отпадните води във водните тела от канализационните системи и от ПСОВ (където има такива). В актуализирания ПУРБ (2016-2021) проект на ИБР , натискът от градски отпадъчни води е определен като значим – средно 40% (124 броя) от повърхностните водни тела са подложени на този вид натиск.

От цялото население на ИБР (2170742 жители) само 67% (1460028 жители) е свързано с канализация, а 50% (1091679 жители) от населението на ИБР е свързано в ПСОВ, т.е. 17% от населението заустват отпадъчните си битово-фекални води без пречистване. На територията на ИБР 251 населени места имат изградена (напълно или частично) канализация, а останалите 1525 са без изградена канализационна система.. В повечето случаи без канализация са малки населени места под 2000 е.ж., единствено 20 от тях са между 2000 и 10000 е.ж.

Индустриални емитери, които потенциално биха замърсили повърхностните води, са от няколко групи сектори: Добивна промишленост, Преработваща промишленост, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, газообразни горива и вода, Строителство, Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили и мотоциклети, Търговия на едро, Транспорт, Складиране и съобщения, Хотели и ресторанти, Медико-социални грижи с настаняване, Спортни и други дейности, свързани с развлечения и отдих, Рибно стопанство, Селско стопанство (животновъдство) и Депа. Данните от мониторинга показват, че идентифицираното лошо екологично състояние (по специфични замърсители) и лошо химично състояние (приоритетни вещества) на водните тела на територията на ИБР се дължи основно на замърсяване с метали. Основни източници на замърсяване на повърхностните водни

тела със специфични замърсители и приоритетни вещества са отпадъчните води от индустриални емитери. Част от тях заустват самостоятелно своите отпадъчни води, а друга част са включени в канализационните системи за отпадъчни води на населените места.

Замърсяване/ натиск от животновъдни ферми: През 2012 г. на територията на ИБР в сектор животновъдство се увеличава процесът на модернизация на фермите за производство на крави, свине, овце и птици с цел спазване на изискванията на общата селскостопанска политика и спазване изискванията на добрите животновъдни практики.

Дифузен източник на замърсяване е широкото третиране на земеделските земи с изкуствени торове и препарати за растителна защита (ПРЗ). Дъждовните води и тези от агромелиоративни дейности подпомагат тяхната миграция в почвите, подземните и повърхностните води. Основното натоварване, което идва от тези източници са биогенните елементи (различни азот- и фосфорсъдържащи вещества) и специфични химични замърсители (приоритетни и опасни вещества). Под въздействие на дифузно замърсяване от земеделски източници са предимно повърхностните водни тела, разположени в равнинните райони.

Дифузно замърсяване на водните тела от рибовъдни дейности се наблюдава при интензивното отглеждане на аквакултури в садкови стопанства, разположени в големи, дълбоки язовири и при полуинтензивното (свободно) отглеждане на аквакултури в средни и малки язовири. Към 01.05.2015 г. на територията на ИБР са издадени 59 разрешителни в комплексни и значими язовир, 32 от които са действащи разрешителни за садково рибовъдство, а 27 недействащи.

Повърхностните водни тела в ИБР, повлияни от водовземания, са 190 на брой, което представлява 61% от всички ВТ. В тази връзка са определени 42 броя осушени участъци с дължина от 362,4 км, които представляват 4,17% от общата дължина на реките в ИБР и 20,36 % от засегнатите речни участъци в рамките на ВТ, в които попадат. Общият брой на засегнатите водни тела са 43 брой, което представлява 13,96% общия брой ВТ в ИБР.

Натиск от ВЕЦ върху повърхностните водни тела в ИБР: Изградени са 42 МВЕЦ, които засягат водните тела.

В ПУРБ 2016-2021 (проект) ИБР са определени 345 бр. *корегирани участъци* с обща дължина от 1158,668 км, които представляват 10.9 % от общата дължина на реките в ИБР. Общия брой на засегнатите водни тела са 120 бр., което представлява 38.4 % общия брой ВТ в ИБР. Дейностите по укрепване на бреговете са незначително малко на брой и не оказват натиск върху водните тела в Източнореломорски район.

ИБР са определени 157 бр. засегнати от *добив на инертни материали* участъци с обща дължина от 141.912 км, които представляват 1.34 % от общата дължина на реките в ИБР. Общия брой на засегнатите водни тела са 50 бр., което представлява 16 % общия брой ВТ в ИБР.

За повърхностни водни тела от категория „река” са определени 368 броя завирени участъци с обща дължина от 210,138 км, които представляват 1,98% от общата дължина на водните тела. Общият брой на засегнатите ВТ е 107 броя, което представлява 34,29% от общия брой на водните тела в ИБР.

На територията на ИБР са изградени 35 големи язовира и около 900 малки селски язовира.

Според ПУРБ 2016-2021 (проект) екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела в ИБР по речни басейни за 2014 година отлично и добро за съответно 6% и 34% от общия брой водни тела. Водните тела в умерено състояние са 112 или 36%, в лошо- 26 водни тела или 8%, а в много лошо състояние - 12 водни тела или 4% от общия брой водни тела на територията на ИБР.

В регистъра на зоните за защита на повърхностни води, предназначени за ПБВ са включени 63 зони, които съвпадат с границите и броя на водните тела, в които има водоизточници за ПБВ.

Териториите, определени за водочерпене за човешка консумация по член 7 на РДВ Директива за водохващане на повърхностни води (75/440/ЕЕС) и Наредба № 12, ДВ.бр.63/02г. и Наредба №9 от 2001, изм., ДВ бр. 15 от 21.02.2012 г. са описани в раздел 7.3 от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г.

Зоните с води за къпане, са разгледани в раздел 7.4 от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г.

Негативното въздействие на повърхностните води в ИБР е регистрирано и оценено в ПОРН (2012 г). Като значими са определени 192 минали наводнения на територията на ИБР. В 11 от значимите минали наводнения има констатирани и човешки жертви. В преобладаващата част от регистрираните случаи има информация за засегнати жители и жилищни домове. В 155 от значимите минали наводнения има превишаване на прага за значимост по засегнати жители за местоположението (ако е населено място). Засегнати кладенци, помпени и пречиствателни станции за обществено питейно водоснабдяване има в 44 от значимите минали събития. Като значими по засегнати стопански обекти са оценени 80 от миналите събития, а по засегнатата собственост – 62, като някои са оценявани като значими и по двата критерия. По критерия за засегнатата инфраструктура (пътища – магистрали, I и II клас, жп, мостове, преносна мрежа и друга линейна инфраструктура) прага на значимост превишават 122 от миналите наводнения. Данни за засегнати селскостопански площи над 100 дка са събрани в 75 от значимите минали наводнения. Оценени са 126 язовира като потенциално опасни.

След проведени редица срещи по линията на трансгранична координация с Република Гърция и Република Турция по отношение на наводненията , са идентифицирани седем трансгранични повърхностни водни тела, които са следните :

Трансгранични повърхностни водни тела в Източноевропейски район:

С Република Турция:

- BG3TU100R001 – река Фишера (тип R14 - Субсредиземноморски реки (пресъхващи));
- BG3MA100R001 – Река Марица от р.Сазлийка до граница (тип R12 - Големи равнинни реки);
- BG3TU100R002 – р. Тунджа от вливане на река Мелнишка до границата(тип R12 - Големи равнинни реки).

С Република Гърция:

- BG3AR100R002 – р. Арда между яз. Ивайловград и държавната граница (тип R5 – Полупланински реки с чакълест субстрат);
- BG3MA100R270 – р. Бяла река и нейните притоци (тип R14 - Субсредиземноморски реки (пресъхващи));

- BG3MA100R001 - Река Марица от р. Сазлийка до граница (тип R12 - Големи равнинни реки);
- BG3AR100R001 – Река Атеринска (тип R14 - Субсредиземноморски реки (пресъхващи));
- BG3MA100R220 – Луда река (тип R14 - Субсредиземноморски реки (пресъхващи)).

В ПУРН на Източнобеломорски РБУ са определени 31 района със Значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН), чието разпределение в основните речни басейни е както следва: РЗПРН в поречието на р. Арда: 8 района с дължина 66 км; РЗПРН в поречието на р. Тунджа: 5 района с дължина 206 км; РЗПРН в поречието на р. Марица: 18 района с дължина 806 км. Районите със значителен потенциален риск от наводнения са ситуирани преобладаващо в средното и долно течение на реките. Териториалният им обхват включва едно или няколко водни тела или части от тях. В Приложение 2 от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г. е показана Таблица с РЗПРН и съответните водни тела, разположени в тях.

5.2.2 Подземни води

В границите на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ са формирани всички основни типове подземни води - пукнатинни, карстови (карстово-пукнатинни) и порови.

Въз основа на комплексния анализ от всички фактори и параметри (стратиграфска, геолого-литоложка, хидрогеоложка характеристика, взаимодействие с повърхностни води и пр.) в „Проект на План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район 2016-2021 г.“ са определени 48 броя подземни водни тела (ПВТ), разпределени по тип и геоложка възраст, както следва:

- Порови води в Неоген-Кватернер - 16 ПВТ;
- Порови води в Неоген - 3 ПВТ;
- Пукнатинни и карстови води в Палеоген-Неоген - 10 ПВТ;
- Пукнатинни води в Крета - 3 ПВТ;
- Карстови води в Триас - 5 ПВТ;
- Пукнатинни и карстови води в Протерозой - 11 ПВТ.

За територията на Източнобеломорския район на басейново управление е определена посоката и степента на взаимовръзка за първите от повърхността подземни водни тела с повърхностните води въз основа на следната градация: 0÷30% - ниска, 30÷70% - средна и 70÷100% - висока степен. Установено е, че 7 подземни водни тела имат ниска, а 3 подземни водни тела - средна степен на взаимодействие с повърхностни води.

Мрежата за количествен мониторинг на подземните води включва 220 пункта и за контролен мониторинг на химичното им състояние - 135 пункта във всичките 48 подземни водни тела, а за оперативен мониторинг - 48 пункта в 17 подземни водни тела.

Оценката на натиска от водовземане показва, че 46 подземни водни тела са в добро състояние, а 2 броя от тях са в лошо състояние, едно водно тяло е подложено на значим натиск и девет водни тела са във воден стрес. В седем подземни водни тела са идентифицирани 18 района (обобщени водовземни системи), оказващи значим натиск от черпене.

Според оценката на химичното състояние 20 подземните водни тела са в лошо състояние, а 28 тела - в добро състояние.

На територията на Източноромонския район са установени 39 находища на минерални води със 152 водоизточника, които са изключителна държавна собственост, включени в Приложение № 2 на Закона за водите. Експлоатационните ресурси на 35 находища са утвърдени, а ресурсите на четири находища не са оценени.

Трансграничните подземни водни тела са в процес на уточняване със съседни държави. За ПВТ, в граничната зона с Гърция, се изпълнява проект за проучване и характеризиране на подземни водни тела в крайграничните територии с Р. Гърция. Получените резултати от това изследване ще са основа за оценка на трансграничен пренос на подземни води между България и Гърция и ще се направят предложения за определяне на трансгранични подземни тела между двете страни. За подземни водни тела, в граничната зона с Р. Турция, предстоят съгласувателни действия между двете страни за определяне кои от тях са трансгранични и кои не са.

5.3 Почви и земеползване

5.3.1 Почви

Съгласно европейското почвено райониране, територията на Басейнова дирекция Източноромонски район попада в Балкано-Средиземноморската почвена подобласт, която от своя страна е част от Средиземноморската почвена област.

За районите Южно от Стара планина, господстващ почвен тип на равнините и в долните части на планинските склонове под сухите гори и храсталаци са канелени почви, а също така канеленовидни лесивирани и плитки почви.

В равнините на Горна Тракия в различни по площ масиви са разпространени смолници, особено характерни за Старозагорско и Ямболско, където те са от хидрогенен произход.

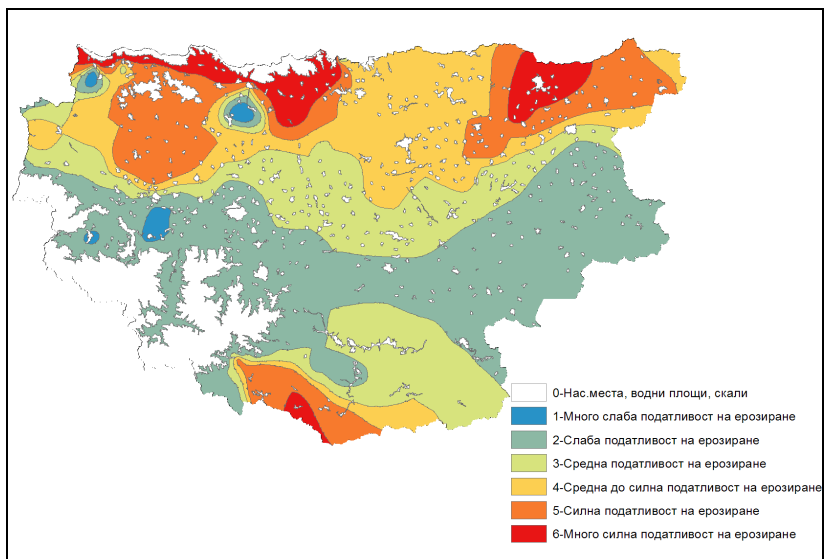
Подножията на склоновете на планините до 600-800 м надморска височина, покрити със сухи дъбови гори и храсталаци са заети с кафяви и канеленовидни почви. На височина 800-1500 м се разполагат кафяви планинско-горски почви под букови и смесени гори. В този пояс са разпространени широко и плитки хумусно-карбонатни почви (рендзини).

В районите със значителен потенциален риск от наводнения, попадащи в поречията на реките, основен тип са наносните почви (Fluvisols,FAO). Това са млади почви, които се образуват от съвременните алувиални наноси (на отделни места примесени с делувиални отложения) на реките, обрасли повече или по-малко с растителност и обогатявани периодично с нови седиментни материали. Наносни почви има покрай всяка река в България. Характерно за тях е че те се формират винаги на заливната и първата надзаливна тераса на реките.

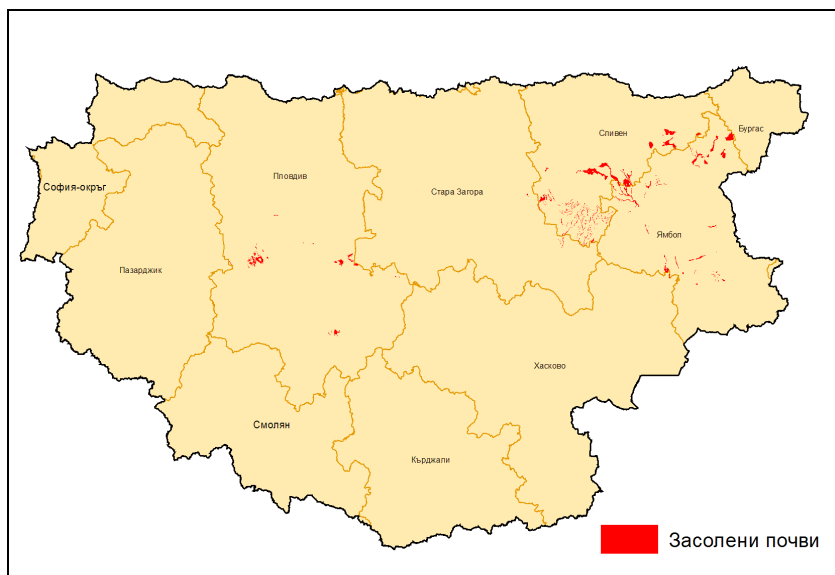
5.3.2 Състояние на почвите на територията на ИБР

Процесите, които водят до увреждане и влошаване на качествата на почвите най-често са директен или косвен резултат от човешката дейност. Тези процеси са ерозия, кисляване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване, свлачища. В следващите фигури е представена информация за разпространението на процесите водещи до увреждане и влошаване на качествата на почвите на територията на ИБРБУ:

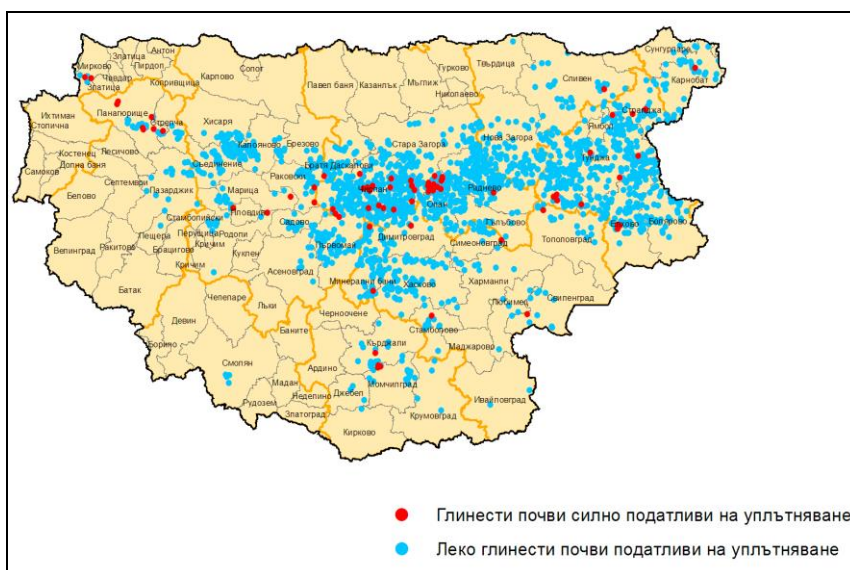
Фиг. 5.3.2.1 Почви податливи на ерозия в района на ИБР

Фиг. 5.3.2.2 Засолени почви в района на ИБР

Фиг. 5.3.2.3 Почви податливи на уплътняване в района на ИБР

5.3.3 Земеползване

Средно над 51% от площта на административните области, попадащи в обхвата на ИБРБУ, се използва за земеделие, като в областите Ямбол и Хасково тя дори надхвърля 70%.

5.4 Ландшафт

Източнобеломорски район заема централните части на Южна България и обхваща водосборите на реките Марица, Тунджа, Арда и Бяла. Той е с площ 35 230 км², която представлява около 32% от територията на страната.

В разглеждания Източнобеломорски район се срещат ландшафти от класовете равнинни, междупланински равнинно-низинни ландшафти, котловинни и планински ландшафти. Разпределението на ландшафтните групи и ПУРН за Източнобеломорски РБУ обхваща цялата територия на района за басейново управление. В Източнобеломорски РБУ са определени 31 района със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН), в които се срещат следните ландшафтни групи.

Подробна информация за ландшафтите в Източнобеломорски РБУ е представена в раздел 5.4 от от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г.

5.5 Биологично разнообразие

5.5.1 Флора

Съгласно геоботаническото райониране на България (по Бондев, 1997 г), Източнобеломорски район за басейново управление попада в Европейската широколистна горска област, основно в Македоно-Тракийската провинция и отчасти в Илирийската (Балканска) провинция.

Растителната покривка е разнообразна, представена преди всичко от ксеротермни видове, каквито са благуният, церът, косматият, виргилиевият дъб и келявият габър. Иглолистният пояс, който не е непрекъснат навсякъде, е изграден от смърч (*Picea abies*), по-рядко от бял бор (*Pinus sylvestris*), отчасти и от ела (*Abies alba*). Под иглолистните гори или под алпийската и субалпийската, храстова и тревна растителност са буковите гори от обикновен бук (*Fagus sylvatica*) и мизийски бук (*Fagus sylvatica ssp. moesiaca*), в които са запазени рефугиуми храсталаци на лавровишния (*Laurocerasus officinalis*). По-ниско са разпространени габъррови и горунови гори с редица реликтни видове като турска леска (*Corylus colurna*), воден габър (*Ostrya carpinifolia*), силивряк (*Haberlea rhodopensis*).

Подробна информация относно флората в Източнобеломорски РБУ е представена в раздел 5.5.1. от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г.

5.5.2 Фауна

Съгласно зоогеографското райониране на България (по Георгиев, 1982 г) Източнобеломорски район за басейново управление попада в три района – Старопланински, Рило-Родопски и Тракийски.

Фауната е с преобладаващо евросибирско и европейско разпространение, макар че долините на реките Марица и Тунджа са естествени коридори за навлизане от юг на средиземноморска фауна. Във фауната на района се срещат и значителен брой карпатски елементи (напр. някои охлюви, стоножки, скакалци и др.), каквито липсват в останалата територия на България.

Подробна информация относно фауната в Източнореломорски РБУ е представена в раздел 5.5.2. от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г.

5.5.3 Защитени територии

В териториалния обхват на Източнореломорски РБУ попадат изцяло или частично следните **защитени територии** по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ) - 2 национални парка, 2 природни парка, 13 поддържани резервата, 25 резервата, 218 защитени местности и 121 природни забележителности.

Част от определените РЗПРН попадат в обхвата на защитени територии, поради което е наложително предвижданите за тях мерки да се съобразяват с режимите на опазване в съответните защитени територии.

Предвижданите в ПУРН мерки не са в несъответствие с режимите на опазване на съответните ЗТ и следователно са допустими спрямо режимите на защитените територии.

5.5.4 Защитени зони

В териториалния обхват на Източнореломорски РБУ попадат изцяло или частично 99 **защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000** по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

По-детайлна информация за защитените зони, чийто предмет и цели се очаква да бъдат засегнати от ПУРН в ИБРБУ, е представена в изготвения Доклад за оценка на степента на въздействие (ДОСВ), който е неделима част от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г.

5.6 Културно-историческо наследство

На територията на Басейнова Дирекция Източнореломорски район са регистрирани 858 културно - исторически обекта. На територията на ИБРБУ има 1 обект под закрилата на ЮНЕСКО - Казанлъшка гробница.

5.7 Материални активи

Материалните актив, имащи отношение към защитата от наводнения, са различни хидротехнически съоръжения, най-важните от които са съоръженията за предпазване от заливане на прилежащите площи (предпазни диги, корекции на речните легла в населени места), язовирите, помпените станции и водно-електрическите централи, които могат да контролират оттока или да създават прегради за разливане на водите.

На територията на Източнореломорски район за басейново управление има изградени 30 МВЕЦ и 8 деривационни съоръжения за прехвърляне на води.

Значение за контролирането на риска от наводнения имат и канализационните системи. На територията на ИБРБУ 251 населени места имат изградена (напълно или частично) канализация, а останалите 1525 са без изградена такава.

5.7.1 Предприятия, класифицирани висок и нисък рисков потенциал

При разработване на ПУРН в БДИБР са взети предвид наличните данни за предприятията с висок и нисък рисков потенциал, като те са разгледани поотделно и за всяко от тях е отчетено дали влиза в заливна зона при 20, 100 и 1000 годишна

вероятност и са предписани съответни мерки за защита от наводняването им, при необходимост.

На територията на ИБРБУ и определените РЗПРН попадат 3 предприятия с нисък рисков потенциал - „Агрогарант” ООД, „Агрофарм” ООД и "Марица Олио" АД. За тези предприятия в ПУРН са предвидени мерки за минимизиране на вероятните въздействия от наводнения.

На територията на РЗПРН в ИБРБУ липсват предприятия с висок рисков потенциал.

5.8 Отпадъци

В Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г. са изготвени анализ и оценка на текущото състояние на фактор „отпадъци” на ниво Източнобеломорски район на басейново управление и по Райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) на базата на данни от: Задание за обхват и съдържание на Екологична оценка на План за управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район за басейново управление на водите 2016-2021, Проект на ПУРН, Годишните доклади за състоянието на околната среда 2015 г. на РИОСВ Хасково, Пловдив, Стара Загора, Пазарджик и Смолян, Общински планове за развитие 2016-2021 г., Програми за управление на отпадъците (регионални и общински) и др. публикувани документи.

Обобщена оценка за състоянието на управлението на отпадъците на територията на ПУРН ИБРБУ

По отношение управлението на отпадъците се осъществява контрол от компетентните органи и институции, които се свежда до изпълнение на задълженията и отговорностите на лицата, извършващи дейности с отпадъци, в това число и органите на местното самоуправление и местната администрация, както следва:

- Изпълнение на общински програми по управление на отпадъците; Спазване на изискванията за третиране на отпадъци и на условията по издадените разрешения и регистрационни документи;
- Начисляване и контрол на заплащане на продуктови такси от лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- Контрол по отчисленията и обезпеченията за дейности по депониране на отпадъци;
- Контрол по трансграничен превоз на отпадъци;
- Контролирането на териториите в районите с риск за създаване на условия за наводнение, от съществено значение е недопускане на неконтролирано натрупване на отпадъци в речните легла, както и прилагане на законодателството и политиката в областта на управление на отпадъците въз основа на формулираните приоритети.

Основни проблеми при управлението на отпадъците на територията на ПУРН ИБРБУ

По отношение управлението на отпадъците на територията на ПУРН ИБРБУ са установени следните проблеми:

- Въпреки, че почти всички населени места са обхванати в системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци, продължава

да се констатира изхвърляне на битови и строителни отпадъци на неразрешени за това места;

- Липса на регионални съоръжения за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци;
- Не всички общини имат въведени системи за управление на специфични потоци отпадъци в съответствие в изискванията на националното законодателство - негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак, отработени масла, биоотпадъци от поддържане на обществени площи, паркове и градини, както и отпадъците от зелените площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради;
- Наличие на нерегламентирани сметища.

5.9 Население, човешко здраве

5.9.1 Население

Населените места в Източнобеломорски район са доста разнообразни по своите характеристики – големина, население, промишленост, миграция, здравни индикатори. Според данни на НСИ от преброяването на населението през 2011, в ИБР живеят 2 634 168 човека, което представлява 36,8 % от населението на страната (7 364 570 души). Средната гъстота на населението в ИБР е 0,013 човека/км², което е близо до средната гъстота на населението в България – 0,015 човека/км².

Демографските тенденции при населението от Източнобеломорски район следват характерните процеси за страната като цяло, предвид и фактът, че то е 30 % от цялото население и голяма част от него е съсредоточено в големите градове на територията на района.

5.9.2 Човешко здраве

Данните от Националния център по здравна информация и анализи (НЦЗИА) показват, че **здравните показатели** на населението в Източнобеломорския басейнов район като цяло са по-добри от средните за страната.

Заболеваемостта сред населението в Източнобеломорски речен район като цяло за повечето области е по-ниска от средната за страната както общо, така и по отделни нозологични единици.

6 **Евентуално развитие без прилагането на ПУРН**

Евентуалното развитие на аспектите на околната среда без прилагане на ПУРН се определя като „Нулева алтернатива“. Вероятните последствия се разглеждат по фактори/компоненти по-долу.

6.1 Въздух и климат

По данни от ИАОС, през последните две десетилетия се наблюдава положителна аномалия на средната годишна температура спрямо климатичната норма на периода 1961-1990. Затова би могло да се очаква, че тенденцията към повишаване на средногодишната температура в страната ни ще продължи независимо дали ПУРН се реализира или не.

За периода 1990-2010 г. се наблюдава трайно понижаване на основните замърсители на въздуха. Очаква се тези тенденции да продължат да се запазват, но с по-ниски положителни стойности.

6.2 Води

6.2.1 Повърхностни води

При неприлагането на ПУРН няма да бъдат предотвратени и/или минимизирани причините за допускане на наводнения, както и спестени щетите от това.

От административно–юридическо/организационна гледна точка няма да бъдат изпълнени целите и изискванията на Директива 2000/60/ЕС за опазване и подобряване качеството на околната среда посредством внимателното и рационално използване на природните ресурси въз основава на принципите на превантивни мерки за приоритетно коригиране на екологичните щети.

6.2.2 Подземни води

Без прилагането на ПУРН:

- не се очаква съществена промяна на твърде незначителното дяловото участие на подземните води в наводненията, тъй като покачването на водното ниво, което причинява наводняване на къщи, мазета, дворове, стопански сгради, земеделски земи, ще се обуславя основно от природните фактори – валежите, топенето на ледове и снегове и високите водни стоежи в реките;
- очаква се регулиране на хидродинамичния режим на подземните води и подобряване на химичното състояние на подземните водни тела, респективно намаляване на риска от наводнения в някои райони, вследствие на реализацията на „Програмата от мерки за подземните води в ИБР“ и „Програма от мерки за зоните за защита на водите в ИБР“ в „Проект на План за управление на речните басейни в Източноромански район 2016-2021 г“.

6.3 Почви

Без прилагане на ПУРН ще се запазят съществуващите тенденции по отношение на състоянието почвите.

Няма да бъдат реализирани дейности за защита на речните брегове и корита от ерозия вкл. биологично укрепване, което ще запази темповете на ерозия и ще увеличи вероятността за загуба или увреждане на земеделски земи. Неизграждането на дренажни системи е възможно да доведе до поява на зони с преовлажнени почви, заблацияване и засоляване, като тези процеси неминуемо водят до влошаване на качеството на почвите и загуба на плодородие. До развитие на такива процеси ще доведе и неизпълнението на мерките свързани с изпомпване на залети ниски части. Липсата на дейности по поддържане и възстановяване на съществуващи канализационни системи и възстановяване на компрометирани диги и корекции може да доведе до увреждане или загуба на земеделски земи в отделни райони.

От друга страна обаче, всички строителни дейности свързани с изграждане на диги и съоръжения, корекция на речни корита и др., които се извършват върху неувредени почви, които са част от земеделския или горски фонд, водят до слаби отрицателни въздействия. Тези въздействия се изразяват най-често в унищожаване на горния почвен

слой, замърсяване, утъпкване и запечатване и без прилагане на ПУРН те няма да бъдат реализирани.

6.4 Ландшафт

Без прилагането на ПУРН ще се запазят съществуващите тенденции в състоянието на ландшафта, като цяло и леко ще се влоши тенденцията за някои от ландшафтните компоненти (почви, води).

6.5 Биологично разнообразие

Предвид предвижданията на ПУРН, неговото неприлагане не се очаква да се отрази значително на биоразнообразието.

6.6 Културно-историческо наследство

Неизпълнението на ПУРН ще запази съществуващото ниво на заплахата от наводнения върху паметниците културно-историческо наследство или би могло да се увеличи заплахата без изпълнението на целта свързана с подобряване на защитата на обектите на културно-историческо наследство.

6.7 Материални активи

Неприлагането на Плана за управление на риска от наводнения би имало негативно влияние върху материалните активи, тъй като наводненията често водят до увреждане или разрушаване на материалните активи. Ако не бъде приложен Плана за управление на риска от наводнения ще продължи постепенното влошаване на състоянието на материалните активи поради тяхната амортизация или унищожаване от наводнения и същевременно няма да бъдат изградени нови материални активи.

6.8 Отпадъци

Неизпълнението на ПУРН би довело до негативно въздействие на фактора отпадъци върху компонентите на околната среда – води, почви, въздух и др., тъй като няма да бъдат изпълнени мерки по премахване на нерегламентирани сметища и складирани материали в речните легла и дерета и в близост до тях и др.

6.9 Население и човешко здраве

Без прилагане на ПУРН няма да се създадат условия за реализиране на целите, свързани с превенцията на наводненията в Източноромански РБУ – предотвратяване и управление на наводненията, защита на населението, включително информираност и ранно предупреждение на населението, както и подготвеност на същото за реагиране при наводнения.

Няма да се създаде възможност за осигуряване на благоприятни условия за запазване на здравето и живота на хората при евентуални наводнения, както и минимизиране на броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура, бързо възстановяване на нормалните условия за живот на хората, което има изразен положителен ефект върху физическото и психическо здраве на хората (населението), върху техните социални дейности и живот.

7 Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати

7.1 Ландшафти и територии от интерес за Общността

В териториалния обхват на ПУРН попадат изцяло или частично 64 защитени зони по Директива за местообитанията и 38 защитени зони по Директива за птиците.

От определените за ИБР 31 района със значителен потенциален риск от наводнения, 23 РЗПРН попадат в границите на защитени зони. Мерките, предвидени в съответните РЗПРН, засягат общо 38 защитени зони, от които 23 по Директива за местообитанията и 15 по Директива за птиците.

По-детайлна информация за защитените зони в обхвата на ПУРН е представена в раздел 5.5.4 от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г., както и в изготвения Доклад за оценка на степента на въздействие (ДОСВ), който е неделима част от Доклада за ЕО.

7.2 Ландшафти и територии с национален защитен статут

В териториалния обхват на ПУРН попадат изцяло или частично 381 защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ), сред които: 2 национални парка (НП), 2 природни парка (ПП), 13 поддържани резервата (ПР), 25 резервата, 218 защитени местности (ЗМ) и 121 природни забележителности (ПЗ).

Част от определените РЗПРН попадат в обхвата или в непосредствена близост до защитени територии (общо 6 ЗТ, от които 5 ЗМ и 1 ПЗ, поради което е наложително предвижданите за тях мерки да се съобразяват с режимите на опазване в съответните защитени територии.

Повече информация за защитените територии в обхвата на ПУРН е представена в раздел 5.5.3 от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г..

7.3 Зони за защита на води предназначени за питейно – битово водоснабдяване

Зоните за защита на повърхностите води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, определени съгласно чл.119, ал.1 т.1 и 2 от Закона за водите. В регистъра на зоните за защита на повърхностни води, предназначени за ПБВ са включени 63 зони, които съвпадат с границите и броя на водните тела, в които има водоизточници за ПБВ.

Всички 48 подземни водни тела на територията на Басейнова дирекция Източнобеломорски район са определени като зони за защита на водите, от които се извлича вода за консумация от човека със средно денонощен дебит над 10 m³ или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека, съгласно чл. 7, т. 1 на Директива 2000/60/ЕС и чл. 119а, ал. 1, т. 1 от Закона за водите.

7.3.1 Повърхностни води

Районите, които ще са засегнати поради среден и висок потенциален риск от наводнения в ИБР съгласно ПУРН, са всичките 31 РЗПРН. Освен това, значимо да бъдат засегнати водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване и водоизточници, използвани за лечебни, профилактични и хигиенни нужди, водохващанията от повърхностни води, всички 63 зоните за защита на повърхностни води предназначени за ПБВ, а също и язовирите “Кърджали“ и “Студен кладенец“, чиито води са

определени по силата на Директива за водите за къпане (76:160/ЕЕС) и Наредба №11 като „Води за къпане“.

7.3.2 Подземни води

В ПУРН са регистрирани само два случая на значими минали наводнения вследствие на покачване на нивото на подземните води в комбинация с други природни фактори.

Съгласно чл. 190, ал. 4, т. 2 от Закона за водите към зоните за защита на водите се причисляват и санитарно-охранителните зони около водоземните съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и водоизточниците на минерални води.

В ПУРН са описани 43 случая на засегнати от наводнения водоземни съоръжения от подземни води, помпени и пречиствателни станции за обществено питейно водоснабдяване и санитарно-охранителни зони, в това число в поречието на р. Арда - 12 случая, на р. Марица - 21 случая, на р. Тунджа - 8 случая и в поречието на р. Бяла - 2 случая.

7.4 Зони за защита на водите - водни тела, определени като води за отдих и водни спортове, включително определените зони с води за къпане

Зоните с води за къпане, определени като води за рекреация съгласно Директивата за водите за къпане 76/160/ЕИО и Наредба №11 са 3 такива зони за къпане, разположени на два язовира – повърхностни водни тела от категория «езеро»на територията на ИБР.

7.5 Зони за защита на водите, определени за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми

Зоните за защита на водите за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми (СЦВО) в ИБРБУ, определени съгласно Подход за определяне / актуализиране на зони за защита на водите съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 – 4 от Закона за водите и техните екологични цели, са дадени в Приложение 3.6 от ПУРБ 2016-2021 (проект) и съответно представени в графичен вид в Приложение 1 от Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г.

7.6 Зони за защита, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, включително уязвими и чувствителни зони

Чувствителните зони имат за цел да опазят повърхностните води от увеличаващото се съдържание на хранителни вещества от отпадъчните води от населените места. Водосборните области на определените чувствителни райони трябва да отговарят на изискването за допълнително пречистване на градски отпадъчни води (пречиствателно стъпало за отделяне на азота и фосфора) за населени места с повече от 10 000 еквивалентни жители (ЕЖ). Съгласно действащата към момента Заповед № РД-970/28.07.2003 г. на МОСВ чувствителните зони в повърхностните водни обекти в ИБРБУ са: целият басейн на р. Марица и р. Тунджа и басейна на р. Арда от извори до вливане на р. Крумовица.

Уязвимите зони са определени за защита на подземните води от замърсяване с хранителни вещества от селскостопански източници. В Заповед № РД-146/25.02.2015 г. на министъра на околната среда и водите са определени уязвимите зони с изисквания към животновъдите и растениевъдите. Със Заповедта са определени 16 подземни водни тела, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

Уязвимите зони са особено важни за Източнобеломорски район поради факта, че всички подземни водни тела се използват за питейни цели с оглед защита на подземните води и съхраняването им като стратегически ресурс за поколенията. За Източнобеломорски район тази зона е една, но заема 16 620 km², което представлява 47% от площта на района за басейново управление.

8 Съществуващи екологични проблеми

8.1 Въздух и климат

Главният екологичен проблем по отношение на качеството на въздуха по данните от националната мрежа за контрол на КАВ е високото ниво на замърсяване с фини прахови частици под 10 микрона (ФПЧ₁₀) в повечето от градовете в страната.

По отношение на климата, проблем свързан с настоящата програма е наблюдаваната тенденция на нарастване на честотата на неблагоприятните явления като обилни валежи и валежи с голям интензитет.

8.2 Води

8.2.1 Повърхностни води

С прилагането на ПУРН, по отношение на повърхностните води не би трябвало да се очакват екологични проблеми, напротив - резултатът от реализацията ще доведат до изпълнението на целите на Директива 2000/60/ЕС за опазване и подобряване качеството на околната среда, до опазване чистотата на повърхностните води и съответно на прилежащите територии включително населени места.

Възможно е възникване на проблеми в процеса на прилагането на мерките за управление на повърхностния отток поради наложителното сътрудничество с различните собственици на земята в рамките на водосборната област на дадено ВТ, сътрудничество със собствениците на язовирите и операторите, за да не се нарушат техните функции по стопанското им предназначение (водоснабдяване, напояване, електропроизводство и др.).

8.2.2 Подземни води

Съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че предимно първите под повърхността подземните водни тела не са защитени от природни и антропогенни въздействия, които влияят негативно върху количественото и химичното им състояние.

В редица планове и програми (напр. ПРСР 2015-2020 г., ПУРБ 2016-2021 г. и др. посочени по-горе в раздел 4), се предвиждат дейности, при чието прилагане, наред с предвидените в ПУРН, би могло да се очаква подобряване, евентуално и незначително влошаване, на качеството на подземните води. Само мерките, предвидени в ПУРН за намаляване на инфилтрацията на замърсени води в подземните води при наводнения самостоятелно ще повлияят върху екологичното състояние на подземните води в РЗПРН.

8.3 Почви

Основните екологични проблеми и тенденции по отношение на почвите се изразяват най-вече с развитие на проблемите свързани с почвено запечатване, ерозия, свлачищни процеси, локално замърсяване и вкисляване и засоляване.

8.4 Ландшафт

При ландшафта има няколко основни въпроса, като липсата на конкретно законодателство, замърсяване на компонентите на ландшафта, промяна на видовете ландшафт, нарушения на ландшафта и визуално-естетично въздействие.

8.5 Биологично разнообразие

Като цяло, усилената урбанизация и презастрояване, интензификацията на транспорта, замърсяването на вътрешните водни басейни и нови територии с производствени и битови отпадъци и др. са мощни отрицателни фактори, които влияят на изобилното и самобитно биологично разнообразие в България.

8.6 Културно-историческо наследство

Основните проблеми, свързани с опазването на културното и историческото наследство, могат да се обобщят като: недостатъчно съответствие с изискванията за защита и опазване на недвижимите културни ценности по Закона за устройство на територията, Закона за културното наследство, Закона за опазване на околната среда и постановленията към тях; непредвидени и непредприети превантивни мерки за физическа защита и съхранение; работи по съхранение и възстановяване (РСВ), които не са изпълнени качествено или с неподходящи за РСВ материали, засягащи конкретните условия (микроклимат) в средата на представяне; неподходящо избрани материали за РСВ във връзка с устойчивите и конкретните условия (микроклимат) в средата на представяне; некомпетентност и импровизации при извършване на текущите ремонтни работи и РСВ в строителните и възстановителни работи на недвижимите културни ценности в тяхната среда на представяне; липса на институционализиран постоянен контрол на промените в параметрите на различните фактори, влияещи на материалните носители и средата на представяне на обектите на културното наследство; непълно изяснени режими за опазване, съхранение и управление на популяризирането на културните ценности; поддръждане по приоритет на дейностите, които са рискови с оглед опазването и съхраняването на недвижимите културни ценности и действия за обновяване както на самите ценности, така и на средата на представянето им.

8.7 Материални активи

Част от материалните активи, имащи отношение към контролирането на рисковете от наводнения на територията на Източнобеломорски РБУ, не са в добро техническо състояние, а на някои места дори липсват. Като проблемни могат да се определят остарелите хидротехнически съоръжения, неукрепените брегове, разрушената инфраструктура около водните обекти. Други материални активи, които оказват влияние върху водните обекти и се определят като създаващи екологични проблеми, са лошото състояние на съществуващите хидромелиоративни съоръжения, остарелите водоснабдителни и канализационни мрежи. Преобладаващата част от дигите например са строени през миналия век и някои от тях не са в добро състояние, има разрушени

участъци вследствие на природни бедствия и човешки действия или бездействия. Липсва систематизирана информация по отношение на корекциите на реките и има случаи на неизяснена собственост и отговорност за подържане на някои язовири и водоеми.

8.8 Отпадъци

Съществуващите проблеми, произтичащи от дейностите, свързани с управлението на отпадъците и водещи до увеличаване на риска от наводнения са, големият брой нерегламентирани сметища, много от които се намират в руслата на реките, което създава потенциална опасност за тези водни обекти.

Проблем е и съхраняването на значителни количества негодни за употреба препарати за растителна защита, които няма къде да бъдат обезвредени и представляват потенциален риск за замърсяване на околната среда.

8.9 Население, човешко здраве

В Източнобеломорски РБУ са определени 31 района със значителен потенциален риск от наводнения, чието разпределение е съответно: 8 района в поречието на р. Арда, 5 в поречието на р. Тунджа и 18 района по поречието на р. Марица. Приблизително общата дължина на районите със значителен потенциален риск от наводнения в обхвата на ИБРБУ е 1 078 км, което представлява риск от засягане на много хора, както постоянно живеещи, така и временно пребиваващи или преминаващи. Това е съществен здравно-екологичен проблем, свързан със здравето и живота на тези хора. В някои от тези райони вече са възниквали наводнения и са отбелязани съществени материални загуби за населението, застрашено е здравето на хората, техния нормален живот и социалните им дейности. Съществен проблем е и фактът, че голяма част от хората изобщо не знаят как да реагират при опасност от наводнения или възникване на такива.

9 Цели на опазване на околната среда

9.1 Цели на опазване на околната среда на международно равнище

Основните цели за опазване на околната среда на международно ниво включват тези, посочени в ключови стратегии, програми и планове на ЕС, като за основен стратегически документ се приема Стратегия "Европа 2020".

С изпълнението на тази стратегия Европа се стреми да постигне растеж, който да бъде интелигентен, приобщаващ и устойчив.

Интелигентен растеж означава постигане на по-добри резултати в ЕС в областта на:

- образованието (прилагане на стимули за хората да се учат и да подобряват уменията си);
- научни изследвания/иновации (създаване на нови продукти/услуги, които водят до растеж и работни места и съдействат за решаване на социалните проблеми);
- дигитално общество (използване на информационни и комуникационни технологии);

Приобщаващ растеж означава:

- Подобряване равнищата на заетост в Европа - повече и по-добри работни места, особено за жените, младежта и по-възрастните хора;

- Съдействие на хората от всички възрастови групи да предвидят и да се приспособят към промените чрез инвестиции в умения и обучение;
- Модернизиране на пазарите на труда и социалните системи;
- Осигуряване облагоите от растежа да достигнат до всички части на ЕС.

Устойчив растеж означава:

- Развитие на по-конкурентна икономика с ниска въглеродна интензивност, в която ресурсите се използват по ефективен и устойчив начин;
- Опазване на околната среда, намаляване на емисиите и недопускане на загуба на биоразнообразие;
- Използване на водещото положение на Европа в разработването на нови екосъобразни технологии и производствени методи;
- Въвеждане на ефективни интелигентни електроразпределителни мрежи;
- Използване на мрежи в европейски мащаб за осигуряване на нашите предприятия на допълнително конкурентно предимство (особено на дребните производители);
- Подобряване на условията за дейността, особено за малките и средните предприятия;
- Подпомагане на потребителите да правят напълно осведомен избор.

Стратегия „Европа 2020“ има 5 водещи цели за периода до 2020 г., както следва:

- Заетост - работни места за 75% от хората на възраст между 20 и 64 г.;
- Научни изследвания и иновации - инвестиране на 3% от БВП на ЕС (отчитайки и публичния, и частния сектор) в научни изследвания и иновации;
- Изменение на климата и устойчивост на енергетиката - намаляване на емисиите на парникови газове с 20% спрямо 1990 г., добиване на 20% от енергията от възобновяеми енергийни източници (индивидуалната цел за България е 16%); увеличаване на енергийната ефективност с 20%;
- Образование - намаляване на броя деца, отпадащи от училище без да завършат, с 10%; поне 40% от населението на възраст 30-34 г. следва да има висше образование;
- Борба с бедността и социалното изключване - намаляване с най-малко 20 млн. на броя хора, изложени на риск от бедност и социално изключване;

Тези 5 цели на равнище ЕС се адаптират и превръщат в национални цели за всяка държава-членка в съответствие с конкретното състояние и обстоятелствата в нея.

Приоритетите и целите при управление на риска от наводнения в Източноромански РБУ са определени на база дефинираните на национално ниво приоритети и цели. Предвижданията на ПУРН са свързани с тези цели най-вече по отношение на опазването на околната среда.

9.2 Цели на опазване на околната среда на национално равнище

Целите за опазване на околната среда на национално ниво са отразени в основните планове, програми и стратегии за България, като Националната програма за развитие България 2020 г. (НПР БГ 2020) (приета от МС на 19.12.2012 г.), която е водещ стратегически и програмен документ, определящ целите и политиките за развитието на

страната до 2020 г. В момента това е най-новият документ, съдържащ целите за опазване на околната среда до 2020 г. на национално ниво. Сред другите основни национални документи са Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г, Национална програма за защита при бедствия 2014-2018 г. и др.

Основната цел на ПУРН е да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност от наводненията в Източнореломорски район за басейново управление и по-конкретно – в определените райони със значителен потенциален риск от наводнения.

9.3 Цели на опазване на околната среда на поднационално равнище (РБУ)

ПУРН разглежда всички аспекти на управлението на риска от наводнения, отчитайки характеристиките на конкретния речен басейн и интегрира аспектите на опазване на околната среда, като осигурява високо ниво на опазването ѝ. В него е включена Програма от мерки, която се съсредоточава върху предотвратяване, защита, повишаване на подготвеността и информираността по отношение на наводненията. В този аспект предвижданията на ПУРН в Източнореломорски РБУ са свързани най-вече със регионалните, областни и общински или секторни стратегически документи, а именно: Регионални планове за развитие, Регионални генерални планове за водоснабдяване и канализация, Областни стратегии за развитие и Областни планове за защита при бедствия, Общински планове за развитие и Общински планове за действия при наводнения, както и Планове за управление на защитени територии и зони за защита на водите. Техните приоритети и цели, както и тези на самия ПУРН, подкрепят целите за опазване на околната среда.

10 Въздействия върху околната среда

Въздействията върху околната среда са оценени на ниво приоритети и действия на ПУРН и на ниво мерки.

10.1 Оценка на въздействията на ниво приоритети и цели

Анализът на оценката на въздействията от заложените в ПУРН приоритети и действия сочи, че те имат преобладаващо положително въздействие по отношение на екологичните и социалните аспекти.

10.2 Оценка на въздействията на ниво мерки

Въз основа на направения анализ, общите изводи за въздействието от предвижданите мерки по компоненти и фактори на околната среда са следните:

- Въздух и климат

Всички дейности, свързани с изграждане, реконструкция, корекция на речните корита, изграждане на диги, поддръжка и други дейности по изпълнение на мерките свързани с използване на тежка техника за провеждане на изкопни дейности и транспорт на насипни материали ще имат отрицателно въздействие върху качеството на атмосферния въздух. Това въздействие обаче е отрицателно само в близост до населени места, ще има локален и временен характер. Степента на въздействие ще е ниска и само за периода на провеждане на съответните дейности.

Очакваните изменения в характера на подложната повърхност (като изземване на земни маси, промяна в руслото на реката озеленяване и др.) няма да доведат до съществени

изменения в микроклимата, като в случая на биологично укрепване могат да имат и благоприятно въздействие на микроклимата на съответния участък.

По време на експлоатация не се очаква въздействие върху КАВ и климата.

- Повърхностни води

Мерките имат положителен ефект върху компонента на ОС – повърхностни води. Някои от мерките са неструктурни, без пряко въздействие върху водите, но прилагането им води до много положителен ефект в перспектива. Към тези мерки спадат:

- Изграждане на системи за ранно предупреждение по притоците на р. Марица, специално адресирани към поройни наводнения, дължащи се на интензивни валежи с малък пространствен и времеви обхват
- Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти.
- Създаване на капацитет и компетентност чрез подготовка на администрацията за действие при наводнения.
- Осигуряване на обществена подготвеност за реакция при заплахата от наводнения чрез: 1) предоставяне на актуална информация на страницата на общината, свързана с въпросите на наводненията; 2) разпространението на радио съобщения; 3) публикуване в местни медии на рубрики, свързани с въпросите на наводненията и 4) разпространение на дипляни/флаери по въпросите на наводненията

Други мерки като тези, отнасящи се до реконструкция, възстановяване компрометирани диги и изграждане на нови, надграждане и поддържане на дигите и корекция на речните корита за някои РЗПРН, са оценени с 0/+ (клони към резултат от положително въздействие). Коментирани тук мерки целят сигурно и безопасно отвеждане на водите при интензивни валежи, предпазване от наводнения на урбанизираните територии или обработваеми земеделски земи. Дейностите в прилагането на тази мярка ще се извършват в границите на населените места и въздействието им върху повърхностните води ще бъде временно и локално отрицателно, в краткосрочен план (по време на ремонтите), но ефектът от него ще е положителен дългосрочно. Дигите са мощни инструменти за превенция от наводнения и би трябвало да се отчита тяхната роля като положителна по отношение на ОС.

Мерките, предложени в ПУРН за ИБР, ще окажат благоприятно въздействие върху съседните държави като се има пред вид спогодба между България и Турция за информиране при високи води в р. Марица и р. Тунджа.

- Подземни води

Значимостта на подземните води като фактор в наводненията е пренебрежима, тъй като са регистрирани само два участъка с участие на подземни води в наводнения на територията на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“. Предложените мерки практически са насочени към намаляване е прекратяване на въздействието върху ограничените заливаеми площи на подземните водни тела. Те са допустими с изискванията към режима, забраните и ограниченията, които следва да се спазват в санитарно-охранителните зони на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води. Част от мерките оказват косвено въздействие с незначителна до ниска степен върху количественото и химично състояние на подземните води. Сред тях:

- положителни въздействия - основно върху химичното състояние - от намаляване и/или прекратяване на инфилтрацията на замърсени води вследствие на изграждането на нови, реконструкцията и/или рехабилитацията на канализационни системи и корекции на реки на територията на предвидените селища, както и от поддържането им в добро състояние;
- отрицателни въздействия:
 - върху химичното състояние - от инфилтрация на замърсени води, генерирани при строителни дейности по изграждане на канализационни мрежи, жилищни, промишлени, земеделски и други сгради, съоръжения и комуникации;
 - върху количественото състояние - основно от изграждане и/или преустройство на дренажни съоръжения за отвеждане на подземни води и от нерегламентиран добив на подземни води.
- В ПУРН са конкретизирани алтернативни мерки за локална защита на водоземните съоръжения от подземни води, попадащи в РЗПРН.

- Почви

От предложените мерки една значителна част нямат пряко въздействие върху почвите, а въздействията от прилагането на останалите мерки са както отрицателни, така и положителни по отношение на почвите. Общата степен на тези въздействия е слаба до незначителна.

Отрицателно въздействие върху почвите имат мерките, които предвиждат строителство и корекция на диги и изграждане на съоръжения, корекция на речни корита и др. Подобни отрицателни въздействия могат да се очакват само в районите извън населените места, където почвите не са антропогенизирани и са със запазени структура и продуктивни качества. Степента на въздействията е ниска поради локалния им характер и малките площи, които се засягат, а самите въздействия се изразяват в унищожаване или увреждане на горния почвен слой в следствие на утъпкване, замърсяване и запечатване.

Положителни въздействия върху почвите се очакват от реализиране на мерки за защита на речните брегове и корита от ерозия, вкл. биологично укрепване, изграждането на дренажни системи и поправката на компрометирани диги. Положителните въздействия се изразяват в ограничаване темповете на ерозия и предпазване на почвата в определени земеделските райони от унищожаване или увреждане, предпазване на почвите от процесите на заблатяване и засоляване. Въздействието на тези мерки е локално само в районите, където те се прилагат.

- Ландшафт

Въздействието от прилагането на мерките, върху ландшафтите е както отрицателно, така и положително.

Отрицателно въздействие върху ландшафтите се очаква от мерките при които ще има строителни дейности, поддръжка и ремонт - изграждане на технически съоръжения за борба с ерозията на водосбора-прагове, баражи и др., рехабилитация и изграждане на канализационни системи, преустройство или изграждане на дренажни съоръжения, изграждане, възстановяване на диги и корекции и др. То ще бъде временно, локално, само в района на строителните площадки. По време на строителните дейности се очаква и отрицателно визуално-естетическо въздействие върху населението, в

следствие присъствието на строителна техника, отпадъци и строителни материали на строителните площадки, както и от видимостта на самите дейности.

Положително въздействие върху ландшафтните компоненти се очаква от залесяване на бреговете и заливаемите тераси с подходящи дървесни видове, изграждане на защитни горски пояси, опазване на крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата, забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите в реката, осигуряване на бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии, подобряване на водозадържащата способност на земеделски, горски и крайречни територии, минимизиране на засегнатите зони за защита на водите, защитени територии и защитени зони, създаване, почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна и други мерки, при които се подобрява състоянието на околната среда и се опазват компонентите на ландшафта от замърсяване.

Положително въздействие върху компонентите на ландшафта, както и положително визуално-естетическо въздействие върху населението се очаква от мерките за проверка и поддръжката на инфраструктурата за защита от наводнения, поддържане и подобряване състоянието на съществуващи язовири, премахване на опасни, пречещи и/или неефективни язовири, възстановяване на компрометирани диги, премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други, намиращи се в границите на речните легла или дерета, прилагане и адаптиране на мерки за защита на нови или съществуващи сгради и съоръжения, намиращи се на пътя на оттичане на високите води, постоянен мониторинг на застрояването в близост до заливаемите зони и дейности за защита на речните брегове и корита от ерозия вкл. биологично укрепване, залесяване на бреговете и заливаемите тераси с подходящи дървесни видове.

Степента на въздействието върху ландшафтните за мярката създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките не може да бъде преценено на този етап. Това е така защото реализацията на мярката може да включва мащабни строителни дейности и дълготрайна промяна на ландшафта, наводняване, отсичане на дървета и др. Към момента не е възможно да се направи прецизна оценка на въздействията, тъй като за мярката е необходимо изготвяне на подробен проект, който следва да бъде одобрен от съответните компетентни органи по законоустановените процедури, вкл. процедура за оценка на въздействието върху околната среда.

- Биологично разнообразие

Част от предвидените за изпълнение в ПУРН мерки нямат пряко въздействие върху растителните и животински организми. Това са така определените „неструктурни мерки“, в резултат от прилагането на които ще се отчете общ положителен ефект. Предполагаемите въздействия от реализацията на останалите мерки са както отрицателни, така и положителни по отношение на растителната и животинска компонента на околната среда. Общата степен на предполагаемите въздействия е слаба до незначителна.

Отрицателно въздействие върху биоразнообразието имат мерките, които предвиждат строителство и корекция на диги и изграждане на съоръжения, корекция на речни корита, дейности за защита на речните брегове от ерозия, вкл. биологично укрепване, почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна и др. Самите въздействия се изразяват в унищожаване на естествената растителност и безпокойство, прогонване или унищожаване на животински индивиди, вкл.

хидробионти. При дейности по почистване на речните участъци (брегове и корита) може да се унищожи крайбрежна растителност, очаква се размътване на водата, обезпокояване, прогонване и в някои случаи смъртност на водни и водолубиви видове. Поради локалния характер и краткосрочната продължителност на гореизброените дейности (само по време на строителството/възстановяването/почистването) като цяло степента на въздействие е незначителна, но на принципа на предпазливостта се препоръчват смекчаващи мерки за намаляване на въздействието особено върху консервационно значимите видове. При евентуално засягане на защитени зони от бъдещи проекти за изграждане на диги е наложително проектните предложения да подлежат на отделна процедура за оценка на съвместимостта с предмета и целите на защитените зони.

Положителни въздействия върху биоразнообразието се очакват от ликвидиране на замърсяванията в границите на СОЗ, опазване на крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата, забрана за голи сечи във вододайните зони, с последващо изкуствено възобновяване, с изключение на акация и топола, издаване на забрана за строителството в зони с риск от наводнения, ликвидиране на замърсявания по време и непосредствено след аварии от наводнения, забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите в реката (галерийните гори по речните брегове) и др. Положителните въздействия се изразяват в запазването и поддържането на ценни местообитания в пространствено и функционално отношение. Въздействието на тези мерки е локално - в районите, където те се прилагат, но тяхната естествена връзка със съседни влажни зони, гори и земи с висока природна стойност определя дългосрочния положителен ефект от реализацията им.

- Културно наследство

Заложените с ПУРН мерки няма да окажат пряко въздействие върху паметниците на културно-историческото наследство, но пък прилагането им би могло да доведе до откриване на неизвестни до момента обекти както и опазването на разположени в близост до водни обекти паметници на културното наследство. Общата степен на тези въздействия е незначителна.

- Материални активи

Въздействието на предложените мерки върху материалните активи ще бъде положително и дълготрайно. Предвидени са конкретни мерки свързани с реконструкция, изграждане и поддържане на материални активи, имащи отношение към управлението на рисковете от наводнения. Тези материални активи от своя страна ще способстват за опазването на други видове материални активи, които иначе биха пострадали в резултат на бъдещи наводнения. Примери за такива мерки са Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливните тераси на реките; Изграждане на нови корекции; Възстановяване на компрометирани диги; Изграждане на земно-насипна дига и комбинация; Реконструкция и поддържане на корекциите; Изграждане на технически съоръжения за борба с ерозията на водосбора-прагове, баражи и др.; Разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток; Изграждане на системи за ранно предупреждение, специално адресирани към поройни наводнения, дължащи се на интензивни валежи с малък пространствен и времеви обхват; Надграждане на диги; Подобряване на съществуващата хидроложка информационна система за получаване на данни в реално време за целия басейн; Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти; Създаване/Изграждане или Поддържане/Оптимизиране на системата за наблюдение и прогнозиране на валежите и речния отток в целия речен басейн, вкл. експлоатацията на язовирите; Доизграждане и

модернизиране на мрежата за метеорологичен и хидрометричен мониторинг; Поддържане на съществуващите канализационни мрежи в добро състояние; Преустройство или изграждане на дренажни съоръжения; Изграждане на нови язовири; Реконструкция на язовири; Дейности за защита на речните брегове и корита от ерозия; Поддържане и подобряване състоянието на съществуващи язовири; Планиране и изграждане на защитни и регулиращи съоръжения за водозадържане на високи води и наноси; Мониторинг, поддържане в техническа изправност и подsigуряване срещу наводнения и подобряване стопанисването на хвостохранилища, шлагоотвали, сгуроотвали и други подобни съоръжения; Рехабилитация на съществуващи канализационни мрежи;

Естествено, по време на строителните дейности по реконструкция и изграждане на съоръжения може да се очакват известни отрицателни въздействия върху материалните активи, но те ще бъдат временни и само за периода на строителство. След това въздействието ще бъде само положително.

Единствено мярката „Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складираните материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета“ ще доведе до отрицателно въздействие върху споменатите в нея обекти, но те са били поставени там незаконосъобразно и прилагането на тази мярка ще способства от една страна за намаляване последиците от евентуални наводнения, а от друга – за спазване на законодателството.

По отношение на предприятията с рисков потенциал в ПУРН е заложена мярка „Изграждане масивен ст. бет. парапет по съществуващите подпорни стени на р. Марица в гр. Пазарджик - дължина 10 200 м, височина 1 м.“, целяща намаляване и избягване на риска от аварии причинени от наводнения. Очакваното въздействие върху предприятията с рисков потенциал от изпълнението на мярката ще бъде положително, пряко и дълготрайно.

- Отпадъци

При част от мерките свързани със строителни дейности може да се очаква отрицателно въздействие от генерираните отпадъци. Тези въздействия ще са временни, краткотрайни и обратими, тъй като ще бъдат само по време на строителството.

Друга част от мерките имат положително въздействие върху околната среда и населението, тъй като са свързани с премахване на складираните материали в речните легла или дерета, както и премахване на минни отпадъци. Изпълнението на тези мерки ще доведе от една страна до намаляване на риска от наводнения и от друга опазване от замърсяване на водите и почвите и подобряване на ландшафта.

- Население, човешко здраве

Предложените мерки, засягащи пряко или косвено здравето на населението, са с положителен ефект, с висока степен на значимост и с дългосрочно въздействие.

От особено важно значение са мерките, свързани с изграждане, поддръжка и проверка на защитните съоръжения, поддържане и подобряване на състоянието на язовирите, поддръжка на канализационните системи, почистване на речните корита и участъци, и др.

От важно значение са и мерките, пряко свързани с управлението на здравния риск и за здравна защита на населението – информираност и подготвеност на населението, лекарственото снабдяване, осигуряване на медицинска помощ за пострадалите.

Положителният ефект се изразява в намаляване и ограничаване на засегнатите хора при възникване на наводнения, бързо реагиране на запазване на живота на хората, отвеждане на водите, възстановяване на нормалния живот и социалните дейности на населението.

Има много предвидени мерки, които нямат пряко въздействие върху населението, но са с общ позитивен ефект и също оказват косвено благоприятно въздействие върху хората, като изготвяне на специални планове за защита на големи индустриални предприятия, потенциални източници на вредности при възникване на наводнения.

Няма посочени мерки с отрицателно въздействие върху здравето и живота на населението.

10.3 Трансгранично въздействие

Директива 2007/60/ЕО изисква сътрудничество и обмен на информация между държавите-членки, които имат общ речен басейн или морски регион. В Директивата е заложено сътрудничество с другите държави по отношение на:

- Обмен на актуална информация, необходима за предварителната оценка на риска от наводнения (чл. 146в от ЗВ);
- Предварителен обмен на информация, необходима за съставянето на карти на районите под заплаха и карти на районите с риск от наводнения (чл. 146д, ал. 2 от ЗВ);
- Съгласуване на ПУРН (съгласно чл. 146н, ал. 3 от ЗВ).

С Република Гърция е подписана е съвместна декларация за сътрудничество в областта на управлението на водите на 27 юли 2010 г. в гр.София, РБългария между Министъра на околната среда и водите в България и Министъра на околната среда, енергетиката и изменението на климата на Република Гърция. Създадени са и функционират съвместна експертна работна група и подгрупи към нея. На 16 май 2011 г., в град Драма, РГърция, е учредена съвместна българо – гръцка група за сътрудничество в областта на опазването на водите. За първи път в процеса на двустранните отношения между РБългария и РГърция в областта на опазването на водите е подписан съвместен документ – Протокол от първата, учредителна среща на съвместната работна група. Подписани са и процедурните правила за нейната работа.

С Република Турция е подписана е съвместна декларация между Министъра на околната среда и водите на Република България и Министъра на горите и водните въпроси на Турция за сътрудничество в областта на водните ресурси на 20 март 2012 г. в Анкара, която включва и аспектите за управление на риска от наводнения. Създадена е и функционира съвместна експертна работна група.

В рамките на сътрудничества със съседните държави се организират работни срещи на експертните групи и обмяна на информация.

Заложените в ПУРН на ИБРБУ приоритети и цели и мерките за тяхното постигане са формулирани в съответствие с приетите в стратегически документи и политики на национално и международно ниво.

Основен принцип при изготвяне на ПУРН за Източнобеломорски РБУ е принципът за солидарност, който се прилага както на ниво речен басейн и на национално ниво, така и на трансгранично ниво. Съгласно Директивата за наводненията, от съображения за солидарност плановете за управление на риска от наводнения, разработени от дадена държава-членка, не включват мерки, които по своя мащаб и влияние значително

увеличават риска от наводнения в посока по течението или срещу течението за други държави в същия речен басейн или подбасейн, освен ако тези мерки не са съгласувани и съответните държави-членки не са намерили общо решение в рамките на трансграничната координация.

В ПУРН за ИБР принципът за солидарност се прилага на следните нива

- На ниво речен басейн – нагоре и надолу по течението на реката и в рамките на отделните подбасейни (поречия). ПоМ на Плана за управление на риска от наводнения на ИБР не съдържа мерки, които по своя обхват/машаб и влияние значително да увеличават риска от наводнения надолу по течението на реката и в речния басейн.
- На трансгранично ниво – за басейните на р. Марица, р. Тунджа и р. Арда. В ПоМ към ПУРН на ИБР не са включени мерки, които по своя машаб и влияние ще окажат значително неблагоприятно въздействие и увеличат значително риска от наводнения надолу по течението за съседните държави.

Ефектът на въздействието от ПоМ на ИБР е установен като е извършено хидравлично моделиране на обхвата от наводнението след прилагане на мерките. Резултатът е, че очакваният трансграничен ефект от 117 от предвижданите в ПУРН мерки е положителен, а останалите няма да окажат въздействие.

11 Смекчаващи мерки

След преглед на целите и приоритетите и целите на ПУРН и оценка на очакваните въздействия са идентифицирани следните видове мерки:

11.1 Мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРН

11.1.1 Въздух и климат

Предвид направеният анализ за въздействието от реализацията на ПУРН върху КАВ и Климата считаме, че не е необходимо предлагане на мерки за включване в окончателния вариант на плана (свързани с препоръки за отпадане, допълване и замяна специфични цели мерки и дейности), т.к. не са прогнозирани недопустими по отношение на очакваното въздействие върху въздуха и климата.

При реализиране на проектите се препоръчва в изпълнение на плана да се включват проекти свързани с насърчаване на зелените проекти.

11.1.2 Води

Не се налагат допълнителни мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРН.

За подземните води не се налагат допълнителни мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРН, но реализацията на предложените мерки следва да се съобразява със забраните и ограниченията в санитарно-охранителните зони, посочени в Наредба № 3 / 16.10.2000 год. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточници и съоръжения за питейно - битово водоснабдяване и около водоизточници на минерални води.

11.1.3 Почви

Очакваните отрицателни въздействия са незначителни по степен и обхват. Въвеждането на смекчаващи мерки не е необходимо.

11.1.4 Ландшафт

Не е необходимо въвеждане на смекчаващи мерки по отношение на ландшафтите. Отрицателните въздействия върху ландшафтните компоненти ще бъдат незначителни и при спазване на необходимите законови изисквания, при строителството ще бъдат минимизирани.

11.1.5 Биологично разнообразие

Очакваните отрицателни въздействия върху растителните и животински организми са незначителни по степен, локални по обхват, краткосрочни и обратими във времето. Предвижданите в ПУРН мерки не нарушават режимите на опазване на защитените територии. Допълване на мерки за отразяване в окончателния вариант на ПУРН не е необходимо.

Предвижданията на ПУРН да се съобразят с мерките, посочени в Доклада за оценка на степента на въздействие върху защитените зони, който е неразделна част от настоящия доклад.

11.1.6 Културно-историческо наследство

Не се предвиждат мерки, тъй като не са идентифицирани значителни въздействия върху културно-историческото наследство.

11.1.7 Материални активи

Очакваните отрицателни въздействия са незначителни по степен и обхват. Не са необходими допълнителни смекчаващи мерки.

11.1.8 Отпадъци

Не се предвиждат мерки, тъй като не се очакват значителни въздействия върху околната среда, населението и човешкото здраве от генерираните отпадъци по време на изпълнението на ПУРН.

11.1.9 Население, човешко здраве

Както беше отбелязано по-горе (т.10.1) при прилагането на ПУРН в ИБРБУ не се очакват негативни въздействия. Предвидените мерки в плана са с положително въздействие в дългосрочен аспект, дават възможност за превенция и запазване на здравето и живота на населението при евентуално възникване на наводнения.

Затова не се налагат мерки за предотвратяване, ограничаване на вероятността и степента на негативни въздействия, както и за компенсиране на неблагоприятните въздействия при прилагане на ПУРН в Източноромански район за басейново управление, които да бъдат отразени в окончателния вариант на ПУРН.

11.2 Мерки за изпълнение при прилагане на ПУРН

В настоящия раздел са представени допълнителни мерки за смекчаване на очакваните въздействия от реализацията на ПУРН върху околната среда и човешкото здраве. Мерките са определени от гледна точка на очакваните резултати от тяхното прилагане.

11.2.1 Въздух и климат

Очаква се отрицателно въздействие по време на изпълнение на строителните фази за допустимите дейности по реализацията на предвидените проекти по всяка от мерките в ПУРН, да бъде редуцирано до приемливо за околната среда и човешкото здраве при прилагане на мерките и условията от Решенията по ОВОС за отделните обекти. Стриктното прилагане и контрол за изпълнение на мерките, които ще бъдат заложиени в ДОВОС за всеки от обектите, свързани с реализацията на проекти, свързани с прилагане на ПУРН ще доведе до ограничаване степента на негативните въздействия, поради което се счита, че на ниво ПУРН не са необходими допълнителни смекчаващи мерки. Не се очакват дотолкова неблагоприятни въздействия върху КАВ и климата, че да са необходими специални мерки за компенсация.

11.2.2 Води

Мерките, предложени в ПУРН за ИБР, като цяло ще имат положителен ефект върху водите в дългосрочен план, като по време на прилагането им се предлагат следните допълнителни мерки:

1. Предвид Проекта на Наредба за условията и реда за осъществяване на техническата и безопасна експлоатация на яз.стени и на съоръженията към тях и за осъществяване на контрол за техническото им състояние, Част II, Раздел III, чл. 133, гласящ: „(1) Два пъти годишно – от 1 март до 30 април и от 1 септември до 30 септември - собственикът назначава комисия за извършване на технически преглед, в чийто състав задължително се включват специалисти - хидроинженер, машинен инженер, електроинженер или др. подходяща специалност по преценка на собственика - която извършва прегледи на състоянието на язовирните стени и съоръженията към тях, на горния и долния участък, както и на машинното и електрическото оборудване на язовирните стени и съоръженията към тях. (2) По време на годишните технически прегледи се извършват основен оглед и пробни манипулации със затворните органи за установяване на техническото състояние и експлоатационната им готовност. (3) Резултатите от техническите прегледи се отразяват в констативни протоколи, които се подписват от всички членове на комисията. (4) Документите, отразяващи резултатите от прегледите (огледите), профилактиката и изпитванията се съхраняват в досието на обекта и подлежат на проверка от КОТЕСЯС“, се препоръчва системен мониторинг, както следва:

- Системен мониторинг, включващ ежегодно (пролет и есен) обследване на техническото, експлоатационното състояние на малките язовири и определяне на свободните обеми. При необходимост набелязване мерки за поддържане и ремонт.

2. Също така, с цел ограничаване и предотвратяване на негативните въздействия, свързани с питейно-битовото водоснабдяване от повърхностни и подземни води се препоръчва:

- Реализацията на предложените в ПоМ мерки да се съобразява със забраните и ограниченията в санитарно-охранителните зони, посочени в Наредба № 3 / 16.10.2000 год. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточници и съоръжения за питейно - битово водоснабдяване и около водоизточници на минерални води.

- Изграждане при необходимост на съоръжения за физическа защита и предпазване от компрометиране на водоземните съоръжения (тръбни и шахтови кладенци), попадащи в прогнозираните РЗПРН;
- Разработване и прилагане на програма на мониторинг на качеството на водата от засегнати след наводнения водоземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване;
- Прекратяване на водоземането за питейно-битови цели от водоземни съоръжения при констатирано замърсяване на добиваната вода вследствие на наводнение.

11.2.3 Почви

Очакваните отрицателни въздействия са незначителни по степен и обхват. Въвеждането на мерки за изпълнение при прилагане на ПУРН не е необходимо.

11.2.4 Ландшафт

Не е необходимо въвеждане на смекчаващи мерки по отношение на ландшафтите. Отрицателните въздействия върху ландшафтните компоненти ще бъдат незначителни и при спазване на необходимите законови изисквания, при строителството ще бъдат минимизирани.

11.2.5 Биологично разнообразие

Като обща мярка се счита за необходимо всички инвестиционни предложения или проекти по ПУРН, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на глава шеста на ЗООС) и оценка на степента на въздействие с предмета и целите на опазване на защитени зони (по реда на ЗБР) да се одобряват по реда на съответния специален закон само след произнасяне с акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с препоръките от извършените оценки, както и с условията в съответния акт.

При изпълнение на мерки в обхвата на защитени територии следва да се съблюдават режимите на опазване в съответните защитени територии.

За смекчаване на въздействията от ПУРН следва да се вземат предвид и мерките, посочени в Доклада за оценка на степента на въздействие върху защитените зони, който е неразделна част от настоящия доклад.

11.2.6 Културно-историческо наследство

Не се предвиждат мерки.

11.2.7 Материални активи

Не са необходими допълнителни мерки по отношение на материалните активи.

За предприятия/съоръжения с нисък рисков потенциал (ПСНРП) и предприятия/съоръжения с висок рисков потенциал (ПСВРП), които попадат в РЗПРН

- При актуализирането на докладите им за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА) и ДБ - при необходимост да се изисква и становище от БДИБР.

В Аварийните планове на ПСНРП и ПСВРП, които попадат в РЗПРН - да се взема предвид наличието на условия на уязвимост от наводнения, свързано с причина от възникване на голяма авария и при необходимост да се предвидят конкретни мерки за намаляване риска от наводнение и намаляване на евентуалните последици от наводненията върху околната среда, като в тези случаи да се изисква и становище от БДИБР.

11.2.8 Отпадъци

Не се предвиждат мерки.

11.2.9 Население, човешко здраве

При прилагането на ПУРН в Източнобеломорски район не се очакват негативни въздействия. Предвидените мерки в плана са с положително въздействие в дългосрочен аспект, дават възможност за превенция на негативните въздействия и запазване на здравето и живота на населението при евентуално възникване на наводнения.

Не се налагат мерки за предотвратяване, ограничаване на вероятността и степента на негативни въздействия, както и за компенсиране на неблагоприятните въздействия при прилагане на ПУРН в Източнобеломорски район за басейново управление, които да бъдат изпълнявани по време на прилагане на ПУРН.

12 Алтернативни решения

⇒ Нулева алтернатива

Нулевата опция, която се дефинира като “съществуващо състояние”, представлява алтернатива в съответствие с Директива 2001/42/ЕО и е разгледана в раздел 6 от настоящия документ (Евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагане на ПУРН).

Освен нея спрямо ПУРН в Източнобеломорски РБУ се очертават следните алтернативи:

⇒ Алтернативи по отношение на броя на районите със значителен риск от наводнения РЗПРН

РЗПРН са определени по утвърдени от МОСВ национални критерии. За класифициране на риска на предварителните РЗПРН са приложени унифицирани за четирите района за басейново управление на водите в България критерии, които са обособени в четири категории – човешко здраве, стопанска дейност, околна среда и културно-историческо наследство. За всяка категория е извършена оценка спрямо съответните показатели, чиито прагови стойности са организирани в три степени на риск – нисък, среден и висок, съгласно Таблица от „Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения”. За определянето на предварителните райони със значителен потенциален риск от наводнения са използвани географски и аналитични методи. При определяне на РЗПРН са приложени и основни правила на регионален принцип.

За Източнобеломорски район е изготвен проект с 32 района със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН), разпределени по основни речни басейни както следва:

- Арда – 8 РЗПРН
- Тунджа – 5 РЗПРН

■ Марица – 19 РЗПРН

За определяне на окончателните граници на районите са приложени правила за детайлизиране на обхвата на РЗПРН. Проведени са обсъждания и консултации и постъпилите от процеса на консултация предложения за РЗПРН в Източнореломорски район са разгледани и е направена преценка на тяхната целесъобразност и съответствие с изискванията на ДН, Закона за водите и утвърдените критерии, като част от предложенията са приети и отразени при определянето на РЗПРН. Въз основа на постъпила допълнителна информация отново е преразгледана степента на риска за всеки показател за местоположенията и съответно за РЗПРН.

В резултат на изпълнението на гореописаните дейности, в Източнореломорски район за басейново управление съгласно чл. 146г, ал. 1 от ЗВ са определени 31 РЗПРН с обща дължина 1078 км, разпределени по основни речни басейни както следва:

- Басейн на река Арда – 8 РЗПРН с обща дължина 66 км
- Басейн на река Тунджа – 5 РЗПРН с обща дължина 206 км
- Басейн на река Марица – 18 РЗПРН с дължина 806 км

⇒ **Алтернативи по отношение на управление на риска от наводнения**

ПУРН е изготвен в една алтернатива, като чрез мулти-критериален анализ е избрана най-подходящата комбинация от мерки за намаляване на риска от наводнения, включваща както мерки на ниво Източнореломорски район за басейново управление на водите, така и мерки на ниво басейни на река Марица, Арда и Тунджа и на Райони със значителен потенциален риск от наводнение (РЗПРН).

13 Трудности

Основните трудности при изготвянето на настоящия Доклада за екологична оценка на ПУРН в ИБРБУ 2016 - 2021 г. са свързани с късното представяне на проектните предвиждания на ПУРН.

14 Мерки за мониторинг и контрол

Предлаганите мерки и съответните индикатори за мониторинг и контрол са представени в следващата таблица.

Таблица 14.1. Индикатори за мониторинг на въздействията върху околната среда

Мярка по наблюдение и контрол	Срок за въвеждане на мярката и за нейното изпълнение	Индикатори	Отговорен орган за изпълнението
Съгласувани инвестиционни намерения имащи отношение към защитата от вредното въздействие на водите	Ежегодно	Брой издадени становища за допустимост на инвестиционни предложения, съгласно чл. 155, ал. 1, т. 23 от Закона за водите	БД ИБР
Осъществени проекти/дейности/от ПоМ в ПУРН на ИБР • издадени разрешителни за изграждане на нови, реконструкция или модернизация	Ежегодно	Брой издадени разрешителни; Брой обработени уведомления; Брой обследвани участъци	БД ИБР

Мярка по наблюдение и контрол	Срок за въвеждане на мярката и за нейното изпълнение	Индикатори	Отговорен орган за изпълнението
<p>на съществуващи системи и съоръжения за регулиране на оттока и за защита от вредното въздействие на водите (отделно в и извън ЗЗ);</p> <ul style="list-style-type: none"> • издадени разрешителни, свързани с осигуряване на проводимост на речните корита и дерета за преминаване на висока вълна; • предварителни уведомления за ползване на повърхностни води чрез поставяне на временни отбивни съоръжения, необходими за изграждането на строителен обект, във връзка с защита от вредното въздействие на водите (отделно в и извън ЗЗ); • предварителни уведомления за поддържане проводимостта на некоригирани речни легла извън границите на населените места с цел осигуряване на проводимост и когато не попада в зони по чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ; • Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти и участъците с намалена проводимост 		Брой потенциално опасни обследвани обекти	
Поддържане на регистър на изпълнените мерки от ПоМ в ПУРН на ИБР (код, име, място на прилагане, вкл. име и код на ЗЗ)	Ежегодно	Брой стартирани и/или изпълнени мерки	БД ИБР
Провеждане на мониторинг на качеството на водата от засегнати при наводнение водоземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и санитарно-охранителни зони.	По време и след наводнения на водоземни съоръжения и санитарно-охранителни зони	Показатели по Наредба № 9/16.3.001 г за качеството на водата, предназначена за питейно- битови цели	Титуляри на водоземните съоръжения МЗ / РЗИ
Изпълнение на проекти за повишаване на естественото водозадържане.	Ежегодно	Брой стартирани и/или изпълнени проекти	Компетентни органи, в т.ч. общини, ИАГ и др.
Провеждане на мониторинг на биологични и физико-химични елементи за качество, определящи екологичното състояние на водите във водните тела, засегнати от	Ежегодно	Брой наблюдавани пунктове	БД ИБР (за планиране на програмите); ИАОС,

Мярка по наблюдение и контрол	Срок за въвеждане на мярката и за нейното изпълнение	Индикатори	Отговорен орган за изпълнението
дейности по изпълнение на мерки от ПУРН			регионални лаборатории към ИАОС (за изпълнение на програмите за мониторинг)
Събиране на информация и поддържане на регистър за настъпили наводнения, вкл. за причинени щети	Ежегодно	Брой регистрирани наводнения/ Брой записи в регистъра	БД ИБР

15 Заключение

След екологичния преглед на разработения ПУРН чрез анализ и оценка на потенциалните въздействия на неговите приоритети, цели и мерки, заключението на екипа от независими експерти е, че ПУРН в Източноромански РБУ като цяло ще има положително въздействие върху околната среда и човешкото здраве при спазване на предложените смекчаващи мерки, както и на мерките за отразяване в окончателния вариант на ПУРН и мерките за изпълнение при неговото прилагане.

След екологичния преглед на разработения ПУРН чрез анализ и оценка на потенциалните въздействия на неговите приоритети, цели и мерки, заключението на екипа от независими експерти е, че ПУРН в Източноромански РБУ като цяло ще има положително въздействие върху околната среда и човешкото здраве при спазване на предложените смекчаващи мерки, както и на мерките за отразяване в окончателния вариант на ПУРН и мерките за изпълнение при неговото прилагане.

От направеният анализ в Екологичната Оценка на ПУРН могат да бъдат направени следните изводи:

- ПУРН е насочен към изпълнение на националните ангажименти, произтичащи от европейското законодателство и приоритетите и целите при управление на риска от наводнения в Източноромански РБУВ са определени на база дефинираните на национално ниво приоритети и цели и най-вече по отношение на опазването на околната среда.
- ПУРН не влиза в противоречие, като способства и за постигане на цели по опазване на околната среда, включени в стратегически, планови и програмни документи на национално и европейско ниво. Целта на ПУРН, както и приоритетите и целите за управление на риска от наводнения са в съответствие и са свързани с целите на Стратегия „Европа 2020“, Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г., както и с Национална програма за развитие: България 2020 г., Националната стратегия за регионално развитие, Национална програма за защита при бедствия 2014-2018 и Регионалните/секторните стратегии и планове.

- Съгласно изискванията на чл.146о от Закона за водите проектът на ПУРН е разработен съгласувано и в координация с проекта на ПУРБ и включва мерки, допринасящи едновременно, както за постигане на добро състояние на водите (цел на РДВ 2000/60/ЕС), така и за намаляване на риска от наводнения (цел на Директива 2007/60/ЕО).
- ПУРН не води до създаване на екологични проблеми, а способства за ограничаване на отрицателното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност за определените райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) за територията на Източнобеломорски район.

От направения анализ на вероятните въздействия върху околната среда и човешкото здраве на ниво цел на ПУРН и приоритети и цели за управление на риска от наводнения става ясно, че се очаква ПУРН да окаже предимно положително въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Основен елемент на ПУРН е програмата от мерки (ПоМ) за намаляване на риска от наводнения, в която са включени:

- Мерки на ниво РЗПРН – това са мерки за: повишаване капацитета на БДИБР и подготовка на вторите ПУРН, за постигане на по-висока степен на защита на критичната инфраструктура, за повишаване защитата на околната среда, за подобряване на подготвеността и реакциите на населението и за подобряване на административния капацитет за УРН.
- Мерки на ниво Източнобеломорски район за басейново управление на водите - Мерките на ниво Източнобеломорски район за басейново управление на водите включват подобряване на администрирането, включително нормативни ограничения и забрани, подобряване прогнозирането и информацията за наводненията, повишаване капацитета на БДИБР и подготовка на вторите ПУРН и системи за ранно предупреждение.

От направения анализ в ЕО бе установено, че ПУРН за Източнобеломорски район се очаква да окаже предимно положително въздействие върху околната среда и човешкото здраве. При реализирането на голяма част от мерките в ПоМ се очаква или директен принос към опазване на околната среда или нямат пряко въздействие върху околната среда като цяло, но имат общ положителен ефект, или подпомагат намаляване или избягване на отрицателните въздействия върху защитени зони и територии, както и за опазване на елементи на ландшафта. Малка част от мерките предвиждат реализацията на структурни/строителни решения или дейности с пряк ефект върху околната среда, като се очакват директни отрицателни въздействия при изпълнението (реализацията) им както върху въздуха, водите, почвите, ландшафта, така и то предимно върху водните и крайбрежните местообитания, и свързаните с тях видове риби, земноводни, влечуги, водни и водолюбиви птици и бозайници, като тези въздействия са с краткосрочна продължителност (само по време на строителството/ възстановяването/ почистването). Като цяло степента на въздействие е незначителна и с ограничен локален характер в района на прилагането им. С цел предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последствия от осъществяването на ПУРН върху отделните компоненти на околната среда и най-вече на биоразнообразието, са включени съответни мерки в доклада за ЕО.

Не се очаква неблагоприятно въздействие върху съседните държави, особено като се има предвид, че обхватът на прогнозираните въздействия при реализирането на

предвидените мерки, свързани със строителство, се очаква да бъде локален и в границите на определените РЗПРН.

За установяване на непредвидени въздействия и измерване на въздействието върху околната среда и човешкото здраве при прилагането на ПУРН са предложени мерки по наблюдение и контрол.

В заключение, екипът от независими експерти, разработил доклада за ЕО, препоръчва на министъра на околната среда и водите да съгласува разглеждания вариант на ПУРН, който при изпълнение на препоръчаните мерки в доклада за ЕО, няма да окаже значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве и ще създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност за определените райони със значителен потенциален риск от наводнения за територията на Източнобеломорски район.

16 Приложения

- Приложение 1: Картен материал

Приложение 1
Картен материал

